Leto LVII. Številka 171. V Ljubljani, v torek 29. julija 1924. Cena 1'50.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petit vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje Telefon štev. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1·50, 8 in več 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod" velja:	V Jugoslaviji v Ljubljani	V Jugoslaviji po pošti	V inozemstvu
12 mesecev	Din 240·—	Din 240·—	Din 360·—
6 „	„ 120·—	„ 120·—	„ 180·—
3 „	„ 60·—	„ 60·—	„ 90·—
1 „	„ 20·—	„ 20·—	„ 30·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Eksperiment.

Imenovanje poslovne vlade iz vrst opozicijonalnega bloka je dogodek, ki je presenetil vso javnost, katerega pa je Nikola Pašić na zadnji seji narodne radikalne stranke implicite napovedal, ko je povdarjal, da mora radikalna stranka vztrajati pri svoji dosedanji politiki obrambe vidovdanske ustave ter narodnega edinstva in **da raje gre tudi v opozicijo, kakor da bi le za las odstopila od tega svojega načelnega stališča.**

To Pašićevo naziranje je v celoti osvojila celokupna radikalna stranka. Vspričo tega načelnega stališča radikalne stranke se je splošno pričakovalo, da se zaključi vladna kriza s tem, da krona uvidi nevzdržnost sedanje politične situacije in potrebo novih skupščinskih volitev ter poveri volilni mandat in izvedbo novih volitev ali nacijonalni koaliciji, to je dosedanji Pašić-Pribičevićevi vladi ali pa opozicijonalnemu bloku.

Toda krona je očividno mišljenja, da še niso izčrpana vsa sredstva in da še obstoje pota, ki eventualno lahko omogočijo delazmožnost narodne skupščine. Da preizkusi vse možnosti, predno se odloči za končni korak — za razpust sedanje narodne supščine in razpis novih volitev, je krona poverila, kakor pred meseci Pašiću, sedaj sestavo **poslovne vlade** voditelju opozicijonalnega bloka Ljubi Davidoviću.

Davidović je nasproti stališču narodnega bloka, da je sedanja politična situacija nevzdržna zbog tega, ker narodna skupščina ni sposobna za uspešno delo in da je zato potreben apel na volilce, zastopal mnenje, da je parlament delazmožen in da ni nobenega pravega povoda, da bi se že sedaj apeliralo na narod.

Krona mu je sedaj dala možnost, da to svojo trditev tudi dokaže.

Davidović mora torej sedaj brez odlaganja sklicati parlament in dokazati, da ima v zbornici za sabo tako **trdno in zanesljivo večino,** da lahko vlada tudi proti tako močni opoziciji, kakor jo tvorita narodno radikalna in samostojna demokratska stranka.

Z radičevci ima Davidović, ker so z malimi izjemami overovljeni vsi mandati HRSS, prav gotovo absolutno večino v parlamentu. Toda nastaja vprašanje, ali je kralj dal Davidoviću neograničeno svobodo, da lahko sestavi svojo večino iz katerih koli strank, da se torej lahko opira tudi na Radićevo stranko?

Davidović se je sicer napram novinarjem izrazil, da ima od krone neomejen mandat, toda tega ne moremo verjeti.

Ne moremo verjeti, **da bi krona dovolila v kombinaciji, v kateri bi igrali odločilno vlogo hrvatski kmetski republikanci, katerih vodja se nahaja v Moskvi in ki je pravkar prijavil vstop svoje stranke v boljševiško kmetsko internacijonalo.** A Davidović ima večino v parlamentu **samo,** ako se poleg **Nemcev in Turkov opira tudi na Radićevce.** Ako so iz kombinacije izločeni ti, more s svojo skupino, s klerikalci in muslimani — zemljoradniki niso v njegovem bloku in ga prav gotovo tudi ne bodo podpirali — ostati na krmilu samo do prve seje parlamenta.

Drugačen pa je položaj, ako so radičevci sestavni del Davidovićeve večine.

V tem slučaju se lahko Davidović v narodni skupščini opira sicer na številčno nadmoč, odvisen pa je popolnoma od Radićevih republikancev, ki bodo tvorili v njegovem bloku malodane večino ter dajali kot najmočnejša skupina seveda tudi smer njegovi politiki. Ne oziraje se na klerikalce in muslimane, katerih politične smernice takisto gredo narazen, bo Davidović moral uvaževati tudi zahteve Nemcev in makedonskih Turkov, s čemer bo njegov položaj — razume se — silno otežkočen. Že heterogenost elementov, ki so se spojili v njegovo večino, hrani torej v sebi klice nesoglasij in sporov, ki lahko že v doglednem času povzročijo krizo in s tem padec njegovega kabineta. Saj ni nobenega dvoma, da bo vsaka izmed strank, združenih v Davidovićevem bloku, skušala uveljaviti svoje zahteve. Predvsem gre tu za Radićevo stranko, ki bo gotovo zastavila vse svoje sile, da čimpreje vsaj deloma uveljavi svoj program, ki je v dijametralnem nasprotju z vidovdansko ustavo, katero za enkrat Davidović še obljublja čuvati. Moral bo torej ugoditi stremljenju HRSS, ali pa riskirati ž njimi konflikt. Prvo, kakor drugo je lahko usodno zanj. Vzemimo, da bi tudi hotel ustreči zahtevi hrvatskih republikancev ter jim dovoliti odločilni vpliv na smer notranje politike, ali je verjetno, da bi pri tem ne naletel na energični odpor krone same? Ne moremo si misliti, da bi krona dovolila tok notranje politike usmeriti v smislu Radićevega programa, ker bi to pomenjalo toliko, kakor da bi sama spletala vrv, ki jo Radić in njemu sorodni prevratni elementi že zdavna pripravljajo zanjo...

S sestavo Davidovićeve poslovne vlade torej državna in vladna kriza **nikakor ni rešena, marveč samo odgodena.** Davidovićev kabinet krize ni rešil, marveč jo samo zapletel in silno poostril.

Pravna borba med nacijonalnim blokom in dosedanjo opozicijo šele pričenja! Na eni strani je opozicija sestavljena iz najheterogenejših političnih skupin, ki jih ne druži ničesar drugega, kakor brezmejni pohlep po vladi, na drugi strani pa trdna, v svojih načelih edina in enotna narodna koalicija, ki jo tvorita narodno-radikalna in samostojna demokratska stranka, katerih edini cilj je močna in na znotraj in zunaj silna država, sloneča na temelju narodnega in državnega edinstva.

Preokret v vladni krizi je presenetljiv in pomenja — čemu ne bi povedali tega popolnoma odkrito? — udarec v obraz vsem onim strankam, ki so od vsega začetka nositeljice državne ideje, ki so to državo stvorile in so tudi steber ter najzanesljivejša in edina zaslomba — povdarjamo to — dinastije. Ako je bilo to pametno in oportuno, o tem naj razmišljajo oni, ki so kroni nasvetovali ta korak. Vsekakor pa bo imel ta preokret i svoje dobre posledice: **Na eni strani se bodo poglobili odnošaji med obema skupinama nacijonalnega bloka ter ju združili v nerazrušno zvezo na življenje in smrt, na drugi strani pa bo klerikalni režim, ki se napoveduje predvsem v Sloveniji, imel vsekakor ta blagodejni vpliv, da pridejo vsi v resnici narodni in napredni elementi do prepričanja, da je spas vseh njih samo v izravnavanju vseh medsebojnih nesoglasij, v sporazumnem sodelovanju in slogi!**

Eksperiment s klerikalno-radičevsko vlado bo potem imel vsaj to dobro posledico, ker druge pač ni pričakovati.

Nepričakovan preobrat v situaciji.

Poslovna vlada opozicijonalnega bloka. — Davidović ministrski predsednik. — Dr. Korošec, Sušnik, Kulovec, Vesenjak ministri prosvete, saobračaja, poljoprivrede in agrarne reforme.

— *Beograd,* 28. julija. (Izv.) Tekom avdijence voditelja opozicijonalnega bloka g. Ljube Davidovića, ki se je vršila včeraj med 19. in 20. uro na dvoru, je Nj. Vel. kralj Aleksander podpisal ukaz io menovanju nove vlade. Še tekom noči so nato »Službene Novine« objavile ukaz o imenovanju nastopne vlade:

Ljuba Davidović, predsednik ministrskega sveta;

dr. Voja Marinković, minister zunanjih zadev;

Pera Marković, minister pošte in brzojava;

dr. Ilija Šumenković, minister trgovine in zastopnik ministra za šume in rude;

dr. Anton Korošec, minister prosvete in zastopnik ministra ver;

dr. Anton Sušnik, minister saobračaja;

Dragutin Pečić, minister javnih del;

Fran Kulovec, minister poljoprivrede;

Ivan Vesenjak, minister agrarne reforme;.

dr. Mehmed Spaho, minister financ;

Šefkija Behmen, minister za socijalno politiko in zastopnik ministra za narodno zdravje;

Halibeg Hrasnica, minister pravde;

Nastas Petrović, minister notranjih zadev;

general Stevan Hadžić, minister vojne in mornarce.

Novo ministrstvo bo zapriseženo danes ob 11. dopoldne. Ob 12. prevzamejo ministri svoje resore, na kar se še tekom današnjega popoldneva vrši prva seja novega ministra.

Program nove vlade.

— *Beograd,* 28. julija. (Izv.) O programu in politiki nove vlade se doznavajo sledeče podrobnosti: Predvsem vlada še ni kompletna, vendar po zatrdilu krogov, ki stoje blizu vladi, se ista izpopolni še tekom današnjega dne. *V smislu intencije krone, ki je novo vlado imenovala kot striktno delovno vlado brez vsake nade na eventuelni bodoči volilni mandat,* skliče nova vlada narodno skupščino že koncem tega ali začetkom prihodnega tedna na izvanredno zasedanje. Govori se da 2. ali 4. avgusta. Davidovićeva vlada namerava stopiti pred narodno skupščino z deklaracijo, ki bo vseboval njen notranji in zunanji program. V pogledu zunanje politike bo nova vlada zastopala dosedanje pravce ter delovala na to, da se bolj učvrst mir na Balkanu in v srednji Evropi. V širši orijentaciji se bo naslonila na splošno evropsko politiko angleškega premierja Macdonalda in francoskega ministrskega predsednika Herriota, s katerima bo iskala najintimnejše zveze. V notranji politiki bo poskusila delovati za čimprejšnji in tesnejši sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Nadalje bo poizkusila urediti naše notranje razmere, ublažiti režim državnega problema. V tem oziru je neki prvak opozicijonalnega bloka izjavil, da bo nova vlada skrbela za spoštovanje ustave in zakonov, da bo nadalje odstranila iz vseh državnih uradov strankarske eksponente, zboljšala uradniško stanje in konsolidirala razmere. Zakonodajno delo v narodni skupščini se bo nanašalo na najnujnejše zakone. Vlada bo predložila invalidski zakon, zakon o zemljoradniških kreditih in druge zakone v takojšnje reševanje.

Kako je prišlo do nove vlade?

— *Beograd,* 28. julija. (Izv.) Vest o imenovanju nove vlade, ki se je še tekom včerajšnjega večera razširila po vsem Beogradu in po vsi državi, ni prišla za poučene politične in parlamentarne kroge povsem nepričakovano. Že na posvetovanjih glavnega odbora NRS je njen šef g. Nikola Pašić namignil na možnost, da stopi NRS kompaktna v opozcijo in da prepusti drugi vladi odgovornost za delo, ki bi se ne gibalo točno v okvirju vidovdanske ustave in v ustavi utemeljenega narodnega in državnega edinstva. Situacija se je v tem smislu razčistila tudi z resolucijo taiste-

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

ZAGREBŠKA BORZA.

Dne 28. julija. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 15.47—15.57, Praga 248.80—251.80, Pariz —.—, 4.32, Newyork 83.45—84.45, London 369.40—372.40, Milan 361.60—364.60, Dunaj 0.1176—0.1196, Valute: dolar 82.40—83.40.

Efekti: 7% invest. pos. 1921. 65.25—65.75 2½% drž. renta za ratnu štetu 119—121, Ljubljanska kreditna 220, Centralna banka 33—34, Hrv. esk. banka 124—126 Kreditna banka, Zgb. 123—130, Hipotek banka 62.30—63, Jugobanka 113—114, Pra. štediona 915—920, Slavenska banka 105—110, Eksploatacija 112—119, Šečerana, Osijek 1000—1005, Isis, d. d. 69, Nihag 90, Gutman 730—770, Slaveks 275—280, Slavonija 92—93.50, Strojne tov. 150, Trboveljska 495—505, Vevče 140.

INOZEMSKE BORZE.

— Curih, 28. julija. Današnja borza: Beograd 6.425, Praga 16.125, Newyork 543.50, London 23.91, Pariz 27.75, Milan 23.55, Berlin 1.30, Dunaj 0.00766.

Tržaška borza danes ni poslovala.

VLADIMIR LEVSTIK:

Kri na jeklu.

8

»Oh!« se je ustrašila, »tega vam nisem hotela pokazati.«

A preden je utegnila zapreti, sem uzrl fotografijo mladega moža, ki je ležala čisto na vrhu, prav kakor da jo je imela še sinoči v rokah.

»Dobnik!« mi je planilo z jezika tako nevoščljivo, da sem brž dodal: »Kaj mu je smrt, kdor živi v takem spominu! . . .« In sem jo napeto pogledal, češ, kaj poreče.

Rekla ni prav ničesar. Zažarela je do sencev, zapahnila predal in obrnila ključ, da bi ga skoro zlomila.

»Nihče je še ni videl pri meni,« je zamrmrala nato, gledaje v tla — baš kakor da je meni kaj do proklete slike! — »Vi ste prvi . . . Bili ste mu prijatelj in ste po njem postali tudi moj prijatelj — pomnite, prvi večer?« Pomolčala je in sklonila krasno glavo še niže. »Zakaj bi vam tajila, da mnogo mislim nanj? Veliko zlo sem mu storila; saj menda veste. Do smrti me bo peklo na duši in s poslednjim dihom svojih prs ga bom prosila odpuščanja.«

»Ne prosi, brezumna ženska!« sem ji hotel zaklicati. »Andrej je mrtev, usmili se živega! Ali mar čakaš, da bi se kesala zaradi dveh? . . .

Jelva je začutila, da v srcu ugovarjam njeni besedi. »Pojdiva!« je kliknila zdajci z nenaravno živahnostjo, kakor bi hotela nekaj utajiti; in že me je vodila dalje — na teraso, kjer naju je v senci čakal zakusek, in od ondot po vijugastih potih malega parka . . . kaj vem kod!

Pomnim, da sem na tem izprehodu mrzil Dobnika bolj od vseh živih, ki so mi bili kdaj na poti. Želja, da bi ga vrgel z oltarja, je bila nemara še bolj goreča in še nestrpnejša od mojega koprnenja po Jelvi. So pač položaji, prijatelj, v katerih smo vsi enaki — so trenutja, v katerih smo vsi drhal. — Zdaj, zdaj! sem se izpodbujal; ali kje je bila mogočna beseda, kje čarodejni rek, da z njim zapeljem to čudovito bitje! Karkoli sem ji hotel reči, karkoli storiti, vse je bilo premalo vroče, prevsakdanje, preveč siromašno za njo. Jelva je bila izmed tistih žensk, ki jih moraš omamiti v trenutku in pasti nanje kakor blisk z neba, ako nočeš, da se ti nepovratno izpametujejo v prvi minuti odloga. Na vrtu, ko sem si sredi njenih belih, zlatih in krvavordečih rož poslednjikrat zaman ukazal juriš, pa mi je dala nehote sama dober svet.

»Glejte, kako trepeče gozd v tej pripeki,« me je opozorila zdajci, iztezaje belo laket proti hribu; zdelo bi se, da žehti iz njegovih smrek sopara prav do semkajle. »Tam je kraljestvo mojih izprehodov, posebno kadar vije v drevju veter svojo žalostno pesem, tako mogočno, da pozabljam sebe in ves svet . . . Strma stezica se vzpenja v breg; na sredi poti je mrzel studenček, iz katerega ne pije nihče razen mene in gozdnih ptičev, in čisto zgoraj, pod veliko sivo skalo — glejte, odtod se vidi! — je klop, ki sem jo dala napraviti za svoj oddih.«

»Na tej klopi te vzamem živemu in mrtvemu!« sem sklenil še tisti mah in sem jo naprosil, naj mi popoldne razkaže svoje gozdno carstvo, ako se ne boji, da bi ga moja prisotnost oskrunila.

Ni se bala; še toplo me je pogledala in radostno obljubila. Vsa tesnoba me je minila še tisti mah in niti v mislih nisem podvomil, da bom tam, v okrilju vsemogočnega Pana, dovolj pokojen in dovolj močan. Ta gotovost je iznova razvnela moje nade; še danes pomnim, da sem ji dvoril pri obedu z neko posebno nežnostjo, prav kakor da je sladko telo, ki je tako vznemirjajoče dihalo pod rahlimi čipkami njene bele obleke, moja resnična, že včeraj in davi okušena last.

Da bi se utegnila spočiti — zakaj spočit človek je dostopnejši izkušnjavi — sem si po obedu izmislil opravek pri vaškem učitelju. Učitelj v K . . . je moj tovariš iz legije; toda napotil se nisem k njemu, ampak za prvim ovinkom sem se potuhnil v gozd, legel pod prvo smreko in sanjaril dve uri, lahko si misliš, o čem.

Ko sem se vrnil v gradič, je bila Jelva že napravljena. Oblekla je nekaj lahkega, svetlolilastega — spet tista prokleta barva, ki je trpeti ne morem! — in nadela mehak, širokokrajen slamnik, pod katerim so se zdele njene temne oči še večje, njena rdeča usta še mamljivejša.

Lahkonogo je stopala ob moji strani in čebljala venomer, kakor bi se dobro zavedala, da je moj poset namenjen nji, ne Stoklasu, in bi mi hotela pokazati zanj prijateljsko hvaležnost; večkrat se mi je zdelo, da še podčrtava prijateljski značaj besed, katere govoriva, in se s tem nekako opravičuje, da je tako ljubezniva z menoj . . . Solnce je žgalo z jedva zmanjšano silo; vonjava suhe zemlje, poletnih cvetlic in kosmatih, opaljenih trav je gosto puhtela od tal . . . in tik zraven mene je dišala Jelva v svoji lahni obleki in je bila s svojim krasnim, čistim, skrbno negovanim telesom vsa kakor velik, živ in skrivnosten sad, ki se je sam nastavljal žejnemu ter klical in vabil: použij! Drobne znojne kapljice so ji stopale iz bledih sencev, mehki lasje na njenem tilniku so toliko da utripali od nagle hoje in male, še vedno deviške grudi so ji oblo dihale na tej poti v zasedo moje sle. A kaj bi ti jo slikal! Vse, karkoli sem kdaj občutil do nje, me je iznova prešinjalo v teh minutah. Njena nesreča jo je delala še opojnejšo, njena lepota je potrjevala moj strahopetni izgovor pred samim seboj, da je vse, kar nameravam, tako rekoč moja prokleta dolžnost in da bo trenutek, kateremu se bližam, samo zaslužen raj, nagrada za plemenito, ob sebi umevno stremljenje. Kratko, moj trudoma pridobljeni notranji mir je ginil kakor slama v plamenu. Zdelo se mi je, da buhti tam gori, kamor sva bila namenjena, sam prvobitni, mistični ogenj in nama lije naproti kakor hudournik, čedalje silneje, čedalje usodneje; kadar dospeva na vrh in se zgodi moja volja, zgoriva od smrtonosne sreče, nalik dvojici svetov, ki si treščita sredi vsemirja v prvi, v poslednji objem . . . Zakaj bil sem uverjen: pod mirno krinko te zrele, a neutešene žene, ki se še ni v ljubezni vdala moškemu bitju, je moralo biti nabrano takšno morje strasti, da ga ne bi varno preplula niti moja, v vseh tajfunih preizkušena ladja!

ga odbora, ki odklanja iz splošnega državotvornega stališča kooperacijo radikalne stranke s strankami federalističnega in avtonomističnega bloka. Radi tega se je bila krona po vrnitvi mandata, ki ga je bila dala Ljubi Jovanoviću, na jasnem, da vztraja radikalna stranka na zahtevi po volilnem mandatu in da odklanja v svrho razčiščenja notranje situacije v državi poslovno vlado. V tem smislu se je v nedeljo opoldne vršila avdijenca g. Ljube Davidovića, voditelja opozicijonalnega bloka, ki je trajala tričetrt ure. Odhajajoč z dvora je Davidović odgovoril novinarjem, da še ni prejel mandata, da pa se nada, da sestavi blok novo vlado, ki je zahteval vlado večine. Popoldanske ure je Davidović nato uporabil za posvete z voditelji posdinih skupin opozicijonalnega bloka in za sestavo liste novega ministrstva. Ob 7. zvečer je bil sprejet v avdijenci, tekom katere mu je kralj poveril sestavo novega ministrstva. — Vsled Davidovićevega zatrdila, da ima večino narodne skupščine za sabo, je kralj še tekom avdijence podpisal ukaz o novi vladi. *Politični krogi naglašajo, da se je kralj držal svoje velike ustavne dolžnosti in da je hotel na vsak način poskusit z rednim delovanjem parlamenta, predno se isti razpusti in razpišejo nove volitve.*

Radikalna stranka in samostojni demokrati za energično opozicijo

— *Beograd*, 28. julija. (Izv.) Nova vlada bo naletela na energično opozicijo kompaktne radikalne stranke in samostalnih demokratov. Sporazum, ki je bil sklenjen med tema dvema strankama tekom letošnje pomladi, velja tudi za slučaj opozicije. V teh krogih se računa z gotovostjo, *da bo nova vlada kratkotrajnega značaja in da ne bo mogla odoleti notranjim problemom. Že heterogenost njene sestave ter različnost programov jamči za to, da v notranjosti nova vlada ne bo mogla izvajati dosledne ter strogo ustavne in pozitivno-zakonite politike. Zlasti bo morala nova vlada vspričo Radićeve agitacije in zahtev, ki jih bo stavila Radićeva propaganda na Hrvatskem, zaiti v v težak položaj, ker bo morala na eni strani čuvati ustavo, državno in narodno edinstvo, državno avtoriteto ter zaščititi državo pred komunistično in federalistično akcijo, po drugi strani pa skrbeti za večino v parlamentu, ki bo mogoča samo s koncesijami na škodo državnega in narodnega edinstva.* Na drugi strani pa bo stala nova opozicija s točno opredeljenim državotvornim programom, ki bo branila ustavo ter edinstvo države in naroda na parlamentarnem in izvenparlamentarnem terenu.

RIMSKI VLADNI KROGI O NOVI JUGOSLOVENSKI VLADI.

— **Rim**, 28. julija. (Izv.) Vest o rešitvi jugoslovenske krize, ki se je izvršila popolnoma v drugačni smeri, kakor se je splošno pričakovalo po sobotni zmagi Nikole Pašića v glavnemu odboru NRS, je tuk. politične ter zlasti guvernamentalne kroge zelo iznenadila. Rešitev je napravila v teh krogih skoro mučen vtis. Tuk. krogi smatrajo gg. Pašića in dr. Ninčića za iskrena prijatelja italijansko-jugoslovenskega zbliževanja, dočim se dvomi v gg. Davidovića in dr. Korošca, dali bosta razumela potrebe sedanjosti in ali bosta podpirala razvoj dobrega političnega in gospodarskega sosedstva med obema jadranskima državama. Resne pomisleke vzbuja nadalje zunanjepolitični program Davidovićeve vlade, ki se približuje levici in ki pravi, da se bo naslonila na angleškega premijera Macdonalda. Pričakuje se, da se po vsej priliki omajejo dosedanji napori za prijateljske odnošaje med jugoslovensko državo in Italijo in da bodo pri tem trpele konvencije, kojih razprave so se baš te dni ugodno zaključile in kojih podpis je bil eminenten. Takisto dvomijo tuk. krogi, ali bo mogla pod takimi pogoji uspešno zaključiti svoja dela razmejitvena komisija ,ki se sestane v Benetkah. Notranji položaj v kraljevini SHS pa posmatrajo vsekakor pesimistično.

TRŽAŠKI «PICCOLO« O NOVI SHS VLADI.

— **Trst**, 28. julija. (Izv.) Tržaški »Piccolo« o novi vladi. Današnji »Il Piccolo della Serra«, ki je izšel opoldne, prinaša listo novega ministrstva ter pravi, da je iznenadilo, ker ni nihče pričakoval formacijo Davidovićevega kabineta. Zunanja politika se bo sicer ravnala po dosedanjih direktivah, vendar smatra »Piccolo«, da se bodo italijansko jugoslovenski odnošaji pod novo vlado poslabšali.

RADIĆEVCI POZVANI V BEOGRAD.

— **Zagreb**, 28. julija. (Izv.) Vodstvo Radićeve stranke je včeraj zvečer prejelo obvestilo, naj Radićevi poslanci nemudoma prispejo v Beograd. Po prejemu tega obvestila je takoj z brzovlakom odpotoval v Beograd podpredsednik Radićeve stranke, dr. Maček.

ZAGREBŠKA POLICIJA O KRVAVIH IZGREDIH V ZAGREBU.

— **Zagreb**, 28. julija. (Izv.) Komunike policije o preiskavi glede krvavega spopada, ki se je dogodil v Zagrebu v soboto zvečer, ugotavlja, da so spopad izzvali člani organizacije Hanao, ki so tekom večera imeli več sestankov in na teh sklenili, da se potrgajo plakati Jugoslovenskega Sokolskega Saveza in da se napadejo Orjunaši poedinoma. Orjunaša Beroslava Angjelinovića so težko ranili z nekim topim orožjem, kar potrjuje Angjelinovićevo trditev, da je streljal v samoobrambi. Hanaovec Marko Zofko je podlegel danes ponoči svojim poškodbam. Včerajšnji dan je z ozirom na to, ker se je razširjala vest, da je bil le lahko ranjen, potekel mirno. Vsled njegove smrti se pričakujejo težji in krvavi dogodki.

HAAŠKA KONFERENCA O SAMOSTANU SV. NAUMA.

— **London**, 28. julija. (Izv.) Pred mednarodnim mirovnim razsodiščem v Haagu se je v zadevi pripadnosti samostana sv. Nauma zaključilo zaslišavanje prizadetih držav. Albanijo ni zastopal njen delegat pri društvu narodov v Ženevi, pač pa plačani advokat, prof. mednarodnega prava v Parizu, Judet. Kraljevino SHS je zastopal njen pariški poslanik dr. Spalajković, ki je svoj zagovor zaključil z izjavo svoje vlade. Mednarodno razsodišče bo ugotovilo dejansko pravno stanje, na kar bo najkasneje do 4. avgusta izreklo razsodbo.

ARETACIJE SUBOTIŠKIH KOMUNISTOV.

— *Subotica*, 28. julija. (Izv.) Policija je izvršila hišne preiskave v komunističnem domu in pri komunističnih voditeljih ter zaplenila komunistične proglase in propagandne brošure. Nato je aretirala madžarskega podanika Ferenca Göryja in Ivana Školca, ki sta nedavno dopotovala iz Budimpešte ter po Vojvodini vršila komunistično propagando. Oddana sta bila sodišču.

POŽAR V SOLUNU.

— *Atene*, 28. julija. (Izv.) Prošlo noč je izbruhnil v Solunu velik požar, ki je popolnoma uničil predmestje Vardare. Požar je zajel tudi tamkajšnje tvornice duhana in povzročil škodo, ki znaša več milijonov dolarjev.

DANAŠNJA SEJA LONDONSKE KONFERENCE.

— **London**, 28. julija. (Izv.) Na današnji plenarni seji londonske konference se bo razpravljalo o sledečih predlogih: Najprvo pride na razpravo poročilo juristov glede vprašanj, o katerih se bodo zaslišali Nemci in ki se tičejo izpeljave Dawesovega načrta. Nemška delegacija, ki se naj prihodnje dni zasliši na londonski konferenci, ne sme načeti vprašanj, ki so v zvezi z Versaljsko pogodbo. Drugi odsek pa predloži plenarni seji svoje poročilo glede ohranitve gospodarske in davčne enotnosti Nemčije. Na plenarni seji se bo končno razpravljalo o vprašanju kompetence glede vojaške izpraznitve Porurja. Situacija na londonski konferenci se je poboljšala in je upati, da doseže popolen uspeh.

FRANCOSKI GEN. ŠTAB IN DRUŠTVO NARODOV.

— **Pariz**, 28. julija. (Izv.) Društvo narodov v Ženevi je svoj čas predložilo poedinim vladam, da prouče predlog pakta glede medsebojnih garancij. Francija je predlog oddala generalnemu štabu, ki se je po daljših razpravah odločil, da prizna predlog Društva narodov in da nanj pristane. Sklep francoskega generalnega štaba bo francoska vlada sporočila Društvu narodov, kakor poroča »Matin«, še tekom meseca avgusta.

ZOPET POLITIČEN UMOR V SOFIJI.

— *Sofija*, 28. julija. (Izv.) Včeraj ponoči so ubile neznane osebe glavnega urednika ruskega lista »Rus«, Kalimikova. Sumi se, da so umor izvršili komunisti, ni pa tudi izključena osebna osveta.

DEFILIRANJE ANGLEŠKE MORNARICE.

— **London**, 28. jul. — V soboto je preteklo deset let, odkar se je vršilo v Spitheadu zadnje defiliranje angleške mornarice, baš pred pričetkom svetovne vojne. Sedaj so se vršili pomorski manevri in v soboto je defilirala nova mornarica pred kraljem. Brodov je bilo 196 in izmed teh ne pripada nijeden več stari mornarici iz leta 1914. Vsi Angleži so zaljubljeni v svojo mornarico. Listi pišejo s ponosom o svojih bojnih brodovih, najmodernejše izdelanih in pripravljenih za nove bitke. Anglija je velika pomorska moč in svojo silo kaže nekako ostentativno baš v času konference.

GRŠKI PROTEST PROTI BOLGARSKI.

— **Atene**, 28. julija. (Izv.) Grški poslanik v Sofiji je prejel od svoje vlade nalog, da protestira proti zbiranju bolgarske vojske ob grško-bolgarski meji.

DUNAJSKI CIRKUS POGOREL DO TAL.

— **Dunaj**, 28. julija. (Izv.) Danes ponoči je izbruhnil v Olimpija-cirkusu v Hernalsu požar, ki je uničil ves inventar in vpepelil celo poslopje.

VELIK USPEH SLOVENSKEGA ATLETA V PRAGI.

— **Praga**, 27. julija. Danes se je vršil tu velik mednarodni lahkoatletski meeting, ki so se ga udeležili glasoviti internacijonalni lahkoatleti, med temi Amerikanci, dalje Finci Katz, Ebl in Drisin, Danca Jensen in Resmusen, Avstrijec Kuhl in Jugosloven Perpar (Primorje, Ljubljana).

Glasom brzojavke, ki smo jo prejeli, se je Perpar v ostri mednarodni konkurenci **plasiral na drugo mesto na 100 m v času 10.5 in je s tem postavil nov jugoslovenski rekord.** Iz tega sledi, da je moral teči v izvaredni formi.

V teku na 200 m je zasedel Perpar tretje mesto, kar je tudi vsekakor sijajen uspeh.

SKLADATELJ FERRUCCIO BUSONI UMRL.

— **Berlin**, 28. julija (Izv.) Včeraj zjutraj je podlegel srčni kapi znani komponist Ferruccio Busoni. Umrli je spadal med največje klavirske virtuoze seranjosti. Kot tak je razvil posebno tehniko ter vzorno interpretiral Bachove kompozicije, za katere je splošno veljal za nenadkriljivega specijalista. Kot komponist je zastopal poseben pravec ter se v tem oziru uveljavil tudi kot glasbeni esejist ter nastopil proti nekim nemškim ozkosrčnim, glasbenim novotarijam nasprotnim skladateljem. Rodil se je 1. aprila 1866 v Emzoli pri Florenci. Že v zgodnjih letih je pokazal svoj glasbeni talent ter odšel v tujino. Med vojno je bival v Curihu. Po vojni pa se je nastanil v Berlinu.

Vesti iz Italije.

— **Milan**, 28. jul. Izmed sklepov velikega fašistovskega sveta se komentira zlasti priznanje plačilnih zahtev nekaterih delavskih kategorij, ki pripadajo fašistovskim organizacijam. Stranka opominja industrijalce, da morajo ugoditi delavcem vsled zboljšanega gospodarskega položaja.

— **Rim**, 28. jul. Preiskava v Matteottijevem procesu še dolgo ne bo zaključena. Težko, da bi prišlo do razprave že meseca novembra. Dumini trdi dalje, da je izvrševal samo višja povelja, drugi aretiranci molče. Po aretaciji Duminija se je reklo, da bo njegov branitelj odvetnik Farinacci. Takrat je ta odklonil zastopstvo, sedaj pa je naprosil državno pravdništvo, da sprejme to zastopstvo in da bo on branil Duminija. Njegova vloga je napravila najslabši vtis, ker se govori, da bo Farinacci najbrže novi tajnik fašistovske stranke. Fašistovski voditelji mu to zamerjajo, rekoč, da ga je opozicija speljala na led in je zadeva dobila zopet političen značaj, dočim se je fašistovska stranka trudila, ločiti odgovornost zločincev od politične odgovornosti stranke.

— **Rim**, 28. jul. Liberalna stranka sklicuje svoje zborovanje, na katerem se določi program za strankin kongres začetkom oktobra.

— **Rim**, 28. jul. Filipelli je bil v zaporih zopet zaslišan. Skoro tri ure so se mudili pri njem preiskovalni sodniki. Filipelli baje odklanja vsako sokrivdo na zločinu, samo avtomobil je dal Duminiju. Filipelli kriči tako, da se ga sliši v sosedne zaporne prostore.

Politične vesti.

= *Phyrrova zmaga.* Danes in jutri se bo razlegala iz klerikalnih grl zmagovalna pesem. »Slovenec« in drugi klerikalni listi bodo razglašali urbi et orbi, da je zmagala politika SLS, da je zdaj klerikalizem v Sloveniji na konju in da ni več sile, ki bi spravile tigre z zasedenih ministrskih stolčkov. Včerajšnji ljuti sovražniki državotvorne misli, avtonomisti, separatisti in zavezniki komunistov se preleve kar čez noč v lojalne patrijote, v verne služabnike vidovdanske ustave in državnega edinstva. Za ceno štirih ministrskih portfeljev je prodala SLS svoj program in zatajila vse obljube in demagoška gesla, s katerimi je varala pri skupščinskih volitvah svoje pristaše. Toda Ljubljančani so postali tudi v politiki trezni. Spominjajo se, kako so pred leti zagrmeli topovi na gradu, ko je avstrijska vojska zasedla Beograd. Kakor takrat, zmaguje tudi danes z glavami, kakor takrat se vprašuje tudi zdaj: koliko dni bo odmeval triumfalni klic? Kaj pa če je klerikalni entuzijazem samo Phyrrova zmaga, ki ji sledi popolen poraz? Vsa znamenja kažejo, da se ne smemo preveč veseliti dneva pred večerom.

= *Kaj misli storiti dr. Korošec s prosvetnim ministrstvom?* Dr. Korošec si je zasigural prosvetno ministrstvo, da tamkaj provede svoje poglede na jugoslovensko prosveto in šolo. Mi smo na te njegove poglede zelo radovedni. Da nam olajša razumevanje, ga opozarjamo, *da je Pribičevićeva prosvetna linija bila povsem jasna in nacijonalna in da je nacijonalizem smatral v sedanjem trenotku kot prvobitno nalogo prosvetne konsolidacije našega naroda. Že v narodni šoli je treba ljudstvu predočiti veličino in lepoto nove jugoslovenske države ter s pomočjo nacijonalnega idealizma buditi v narodu zmisel za človeško etiko in za žrtvovanje napram višji nacijonalni enoti človeškega življenja.* Ali bo torej dr. Korošec pojmoval svoje delovanje v prosvetnem ministrstvu po tem primeru in torej nadaljeval **započeto delo**, *ali pa se bo postavil na razorno stališče, ki bo ubijalo v narodu vsak zmisel za patrijotizem in etični nacijonalizem?* Ali bo dr. Korošec pojmoval prosvetno ministrstvo kot orodje strankarskih operacij v poedinih oddelkih prosvetnega ministstva ter kot organ, ki naj premešča in nastavlja klerikalne zastopnike za vsa odločujoč. službena mesta v Sloveniji? *Sedaj gre za to, da se prosvetno ministrstvo upravlja po nacijonalni politiki, ali pa po vidikih klerikalnega partizanstva in klerikalizma?* Radovedni smo na odgovore, ki jih bo dajal dr. Korošec s svojimi ministrskimi ukrepi! Po teh odgovorih ga bomo sodili.

= **Prisegamo, da ostanemo zvesti ustavi in kralju...** S temi besedami je danes točno ob 11. dopoldne splavala klerikalna avtonomija po vodi in se je klerikalna stranka odrekla tisti svoji zahtevi, ki jo je smatrala v zadnjih petih letih za najsvetejšo točko programa. Še lani se je stranka dala voliti na avtonomističnem programu ter je tik do zdnjega proglašala, da ne vstopi v nobeno vlado, dokler se ne revidira vidovdanska ustava in uvede avtonomija ljubljanske in mariborske oblasti, odnosno združenje Slovenije. Baš pristanek na avtonomijo je smatrala ta stranka za prvi pogoj vstopa v vlado in na vsako vlado je že od daleč metala vse mogoče očitke ter klevete, če ni pristajala na revizijo ustave in reviziji sledečo avtonomijo. Sedaj je vrgla v koš ta stranka ves svoj avtonomizem. **Pristala je na redno parlamentarno delo ter na vidovdansko ustavo, koje čuvanje in vzdrževanje ter točno izpolnjevanje in spoštovanje so prevzeli včerajšnji avtonomisti, federalisti in celjski republikanci ,današnji ministri SLS!** Nam je prav, da se je SLS odrekla avtonomiji in da je pristala na Vidovdansko ustavo, na državno in narodno edinstvo, če ne drugače, vsaj začasno, dokler se stranka otrese **fenomenalne bojazni pred novimi volitvami.** Še bolje bo, če stranka definitivno zavrže svoj klerikalni program in če se izpremeni v zvesto čuvarico pozitivnih zakonov ter v rodoljubno propagatorico državnega in narodnega edinstva, ljubezni do nove države in patrijotizma. Ali bo to storila? Dvomimo!

= **Novi ministri po strankarski pripadnosti.** V Davidovićevem kabinetu imajo Davidovićevi demokrati 5 portfeljev, klerikalci 4 in muslimani 3. Poleg teh je v kabinetu tudi en radikalni disident. Dovidovićevci so: Ljuba Davidović, dr. Voja Marinković, Ilija Šumenković, Pera Marković in Dragutin Pečić; klerikalci: dr. Korošec, Anton Sušnik, Ivan Vesenjak in dr. Fran Kulovec; muslimani: dr. Mehmed Spaho, dr. Hrasnica in dr. Šefkija Behmen; radikalni disident: Nastas Petrović.

= **Najznačilnejše za Davidovića in njegove nazore je**, da je izročil eden najvažnejših resorov — ministrstvo prosvete klerikalcu dr. Koroščcu. Zagrešil je s tem zločin na narodu in državi, ki ga mu ne more odpustiti nihče, ki ima v sebi samo še iskrico narodnega in državnega čustva. Davidović se je s tem za vedno izločil iz vrst onih jugoslovenskih patrijotov, ki jim je nad vse vzgoja naše mladine v narodnem in patrijotskem duhu. Narodno učiteljstvo, ki je imelo doslej Davidovića kot prvega prosvetnega ministra v svobodni Jugoslaviji v velikih číslih, stori prav, ako izbriše iz svojega spomina tega največjega zločinca na narodni prosveti.

= **Dr. Ravnihar** je menda edini naprednjak v Sloveniji, ki se veseli klerikalnega režima, kakor izpričuje njegov govor na seji glavnega odbora NRS. Ker je še nekaj portfeljev prostih, ni izključeno, da je poleg Nastasa Petrovića reservirana zanj tudi še kakšna ministrska listnica. Postane pač še on — radikalni disident.

= **Rezolucije glavnega odbora NRS.** Na sobotni zaključni seji glavnega odbora NRS so se sprejele sledeče zgodovinsko važno rezolucije: 1. Da smer politike, ki jo je zasledovala radikalna stranka dosedaj, najbolj služi edinstvu države in naroda, izvojevanemu s težkimi žrtvami in izraženemu v državni ustavi; 2. da v vrstah radikalne stranke vlada najpopolnejša sloga in enodušnost, ki nikakor ni oslabljena, četudi so na dnevni red v toku dogodkov prihajala gotova konkretna vprašanja, o katerih je kot takim moglo biti raznih mišljenj vse do sklepov glavne strankine instance; 3. glavni odbor radikalne stranke končuje delo z velikim zaupanjem v vodstvo stranke in v pričakovanju, da bo vodstvo tudi v nadaljnem razvoju situacije imelo v vidu izražene želje predstavnikov stranke in da bo tudi dalje v duhu programa in tradicij radikalne stranke gojilo in razvijalo bratstvo in slogo med Srbi, Hrvati in Slovenci, posebno pri oceni vseh objektivnih faktov, ki vplivajo na korektno rešitev vprašanj, važnih za državo in narod; 4. širši glavni odbor radikalne stranke konečno poziva vse radikalce in radikalske organizacije, da strnejo še močnejše svoje vrste.

Smrtna nesreča pod Triglavom.

Ponesrečil se je vodnik Hlebanja

V noči med 26. in 27. tm. se je smrtno ponesrečil pod Kredarico gorski vodnik in lovski gonjač Anton Hlebanja iz Mojstrane.

Tozadevno nam poroča ravnatelj Spendé:

V petek sem se vzlic deževnemu vremenu napotil v društvenih zadevah kot gospodar Aleksandrovega doma in Vodnikove koče na Triglav.

V soboto 26. tm. sva prišla z Matevžem Škantarjem iz Boh. Srednje vasi zaupnikom plan. društva, ki obenem popravlja pota v triglav. pogorju v Aleksandrov dom okoli pol 9. dop. V Vodnikovi koči se nama je pridružil neki češki turist.

Šli smo po kratkem odmoru takoj na vrh Triglava in to radi kontroliranja poškodb in potov in poprave žic ter klinov. Proti vrhu Triglava smo opazili, da lezejo po Bambergovi poti trije turisti na vrh. Ti trije so odšli par trenotkov pred nami na vrh Triglava. Ker je bilo zelo vetrovno vreme, so se zatekli v Aljažev stolp. Bili so gg. nadzornik Stiasny iz Krškega, g. Joško Peršič iz Ljubljane in vodnik Hlebanja.

Mi trije smo se napotili kmalu na Kredarico in to v svrho pregleda zgornje poti iz Kredarice na Aleksandrov dom, ki je pri poslednjih neurjih trpela.

Došedši ob 1. pop. v Aleksandrov dom smo tu našli preje omenjene tri turiste. G. Stiasny je takoj odslovil vodnika Hlebanjo, ki se je nameraval vrniti domov čez Krmo. Šel je pa — menda s preje omenjenim g. Peršičem na Kredarico.

Noč med soboto in nedeljo je bila zelo viharna, začelo je deževati in snežiti. Do 23. ponoči sem bil 2, 3 krat zunaj, da bi dognal vreme za povratek za drugi dan. Bila pa je tako viharna noč, da sem se moral držati zidu, kajti prostostoječega bi me brezdvomno podrl vihar na tla.

Zjutraj ob pol 6. sem dognal snežni metež in vihar; pozneje se je nekoliko poleglo. Okoli 8. zjutraj ko smo zajtrkovali v prvi sobi — kuhinji Aleksandrovega doma g. Stiasny, skalaš Jože Čop in jaz — je planila vsa preplašena gdč. Minka Rabičeva, hči g. Rabiča iz Mojstrane s sobo in zavpila: »Tone imenovala je vulgarno ime ponesrečenca) leži pod skalami med Kredarico in Aleks. domom ubit.«

Dogodek jo je tako pretresel, da je dobila živčni napad in je morala takoj v postelj. Midva z g. Čopom sva takoj tekla — bil je hud vihar — po zgornji poti proti Kredarici za nama kmalu skalaš g. Stanko Kržišnik iz Žirovnice z nosilnico. Med potjo smo srečali nekaj turistov — med njimi g. Rabiča iz Mojstrane, ki je prvi z daljnogledom zapazil ubitega; ležal je na produ pod skalami pod Kredarico (med zgorjo in spodnjo potjo na Aleks. dom). Hiteli smo čez peščeni prod in sneg na kraj nesreče. Pred nami je bilo tam že nekaj drugih turistov, ki so šli iz Kredarice na Aleksandrov dom.

Ponesrečenec je ležal, kakor že omenjeno, na produ tik pod skalami, ki štrle pod kapelico na Kredarici v prepad — in sicer na trebuhu z nogami navzdol. Srednji del telesa od hrbta do kolen je bil gol. Na golem telesu je bilo opaziti več rdečih podplutkov in udarcev, na glavi veliko manjših ran, tik levega ušesa globoka rana. Ležal je med debelimi kamni. Okoli glave so bili kamni in kamenčki na več krajih krvavi, — na skalah nad ponesrečencem nisem opazil prav nobenih krvavih sledov.

Hlebanja je bil — po izjavi g. Rabiča do okoli 23. na Kredarici, kjer je bilo precej turistov. Že prej je hotel iti čez Krmo domov, a g. Rabič mu je odsvetoval, češ noč je temna in viharna. Prvič se je dal pregovoriti, pozneje — menda okoli 23. je pa vendar hotel izvršiti svoj namen. Hotel je najbrž — kot izboren poznavalec vseh potov, pot na Krmo nekoliko skrajšati, a je v temi nekoliko pri kapelici zašel na stran ter ga je vihar podrl v prepad — ali je pa — sodeč po dejstvu, da je bil srednji del telesa gol, iti na stran ter ga je — kakor prej omenjeno, pahnil vihar v prepad. Možnost je tudi da ga je kaka ostra koničasta skala prijela med padcem z hlače in mu raztrgala obleko. Vse kaže nato, da je pri zadnjih skalah napravil velik salto mortale in se še le takrat poškodoval do smrti.

Hlebanja je bil izvrsten vodnik in lovski gonjač, splošno priljubljen in vesele, dovtipne narave, star 28—30 let. G. Stiasny ga je naročil za vodnika ter sta odšla — njima se je pridružil g. Peršič — v soboto ob 5. zjutraj iz Aljaževega doma in dospela po Bambergovi poti tik pred nami, kakor že prej omenjeno, okolo pol 11. na vrh.

Ako bi svojo prvotno namero, da pojde iz Aleksandrovega doma čez Krmo domov, izvršil, bi se ne zgodila ta nesreča.

Morda bodo turisti iz Kredarice kaj več vedeli povedati o dejstvih v soboto zvečer pred nesrečo. Ponesrečenca prenesejo v Mojstrano.

Današnje prireditve v Ljubljani.

KINO TIVOLI: »Noč krvi« (Pustolovska drama — Lee Parry).

KINO LJUB. DVOR: »Dva zvesta tovariša« (Grete Holmann).

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.

Belgija: Urad Ljubljanskega velesejma.

Avstrija: Turjaški trg 4/II.

Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska kreditna banka).

Japonska zunanja politika.

Shidehara, zunanji minister japonske države, je imel o političnem položaju govor, ki je važen v vsakem oziru. Rekel je, da sloni zunanja politika Japonske na nastopnih temeljih: Na varovanju in razvoju pravic in legitimnih zahtev dežele z uvaževanjem onih drugih narodov, na vzdrževanju miru na Daljnem Vzhodu ter na Tihem Oceanu in končno na varnosti sveta na sploh. Japonska ne goji nikakih napadalnih namenov in nima teritorijalnih aspiracij. Japonci se drže principa: Mi hočemo živeti in zato naj žive tudi drugi! Ako bi se vsi narodi držali tega temeljnega načela, bi ne bilo nikdar nobenih težav za sporazumevanje glede mednarodnih problemov. Glede Amerike meni zunanji minister, da ni bilo vzroka sprejeti v novi priseljeniški zakon posebnih določb za Japonsko. — Pravijo, da se Japonci ne morejo asimilirati z ameriškim življenjem in da tvori sprejemanje takih elementov nevarnost za Zedinjene države, kar je bil glavni vzrok za izključitev Japoncev. Japonski protest se utemeljuje s prepričanjem, da je neenako postopanje proti pravičnosti in lojalnosti in da so se običajna vljudnostna pravila v mednarodnem občevanju kršila. Odločitve ne morejo smatrati za končnoveljavno. Z Rusijo morajo vzdrževati odnošaje prijaznega sosedstva. Po sedanjih razmerah ne izrekajo nikakega mnenja o notranjem položaju sovjetske Rusije, oficijelne razprave zastopnikov obeh držav pa so se pričele v Pekingu. Tudi s Kitajsko išče Japonska dobre sosedne odnošaje. Japonska hoče z vsemi narodi, ki imajo interes na Daljnem Vzhodu ali na Tihem Oceanu, živeti v dobrem sporazumu in sodelovati hoče na vzdrževanju miru in ravnotežja sveta.

Socijalni vestnik.

— **Kongres za socijalno politiko v Pragi. Med 2. in 6. oktobrom tl. se vrši v Pragi kongres za socijalno politiko. Program tega mednarodnega kongresa se deli na dva dela. Prvi del bo obravnaval vprašanja svetovne socijalne politike. Tu se poda pregled socijalnega delovanja zakonodavstva in socijalnih pokretov po celem svetu od leta 1897. dalje. Ti pregledi se sestavijo s posebnim ozirom na vprašanja delavske zaščite, delavske brezposelnosti in socijalnega zavarovanja. Drugi del programa se bo pečal z osnovnimi idejami nove socijalne povlitike, ki se izražajo v sledečih smernicah: 1.) Osemurni delavnik, njegova gospodarska, socijalna in moralna važnost. Potreba osebnega odmora in induvidualne vzgoje, potreba družinskega življenja, strokovne izobrazbe in politične vzgoje. 2.) Delavčeva soodgovornost v socijalni, tehnični in gospodarski upravi podjetja. 3.) Obveze družbe v slučaju krize, posebno glede brezposelnosti. Znanstveni pomen tega kongresa bo zelo velik, kar izhaja tudi iz števila dosedaj pripravljenih govornikov, referentov, znanstvenikov, politikov in javnih delavcev. Iz Nemčije so obljubili sodelovanje prof. Lujo Brentano, Giesberts, prof. Heyde, Hindemann, iz Italije posl. Cabrini, pro. Devoto, senator Achile Loria, prof. Nosro, iz Anglije prof. Macgregor, industrijec Rowmtree, iz Francije prof. Fuster, tajnik delavske stranke Jouhaux Lazard, prof. Charles Rist Tessier, Albert Thomas, iz Češkoslovaške prof. Mahaim, Varlez, iz Švicarske Greulich, Tobler, iz Švedske Järte, iz Holandske Serrareus in tajnik sindikalnega Saveza Ondegeest, iz Španije posl. Conde de Eza, prof. Posada, iz Finske Manmio, iz Avstrije Karl Renner, iz Grške prof. Andreades. Kongresistom je češkoslovaška vlada dovolila 50% popust po železnicah. Namen kongresa je, da vpliva na javnost in da jo zainteresira za socijalno-politična vprašanja, ki naj tako prosvetljena posega pomirjevalno v spore med delodajalci in delojemalci.**

Sokolstvo.

PRIPRAVE ZA ZAGREBAČKI SOKOLSKI SLET.

Sve si više bližaju dani Sokolskog Sleta i Sokolskog Sabora u Zagrebu, koji će se obdržavati u dane 15. do 17. augusta ove godine. Pa kao uvijek u sokolskim svečanostima i zagrebački Sokolski Slet manifestirat će jedinstvo Sokolsko — suženju Narodu i Državi.

Zagreb, baš radi svojih posebnih prilika, bio je uvijek ona tačka, gdje se ukrštavala prošlost sa današnjicom, misao Slavenstva sa neslavenstvom. Zato i zagrebački slet mora da nosi i karakter slavenstva. On mora da istakne i misao državnog ujedinjenja.

I odazivi sa sviju strana države pokazuju, da će to doista biti, jer će se u dane od 15. do 17. augusta naći u Zagrebu Šumadinac i Zagorac, Hrvačanin i Srbijanac, Vojvodjanin i Dalmatinac, a sve u cilju, da jedan s drugim manifestuju cjelinu: Sokolsku i Narodnu.

Tih dana treba da se napojimo nove snage — snage, koju stvara jedinstven narod od Soče do Vardara, od Triglava do Jadrana.

Zato Sokoli i svi prijatelji Sokolstva u dane 15. do 17. augusta o. g. pohrlite u Zagreb puni ljubavi, do pokažete snagu i život Sokolstva.

Centralni odbor izradio je velik i opsežan program Sleta, a ujedno izdao i sletske upute, kako bi se svi učesnici Sleta što bolje spremili.

Naročito prosvjetni odsjeci djeluju na Sokole i sve učesnike Sleta, da oni dodju **duševno spremni na slet. U kratko treba raditi na tome, da se sprema Sokolstvo za velike sokolske praznike u Zagrebu, kako bi se vježba mogla da spoji sa odgojem članstva, koji se te dane mora da zajednički manifestuje. Zato neka svako sokolsko društvo načini nacrt rada u mjestu i okolici za samu propagandu.**

Na ovaj način okupit će se na sletu veliki broj svijesnih Sokolova i prijatelja i prijatelja Sokolstva, za udobnost kojih je centralni odbor poskrbio u punoj mjeri.

Nastamba za učesnike na Sletu biti će zajednička i uredjena na način, koji će zadovoljiti najosjetnjivijeg brata i sestru. Samo se mole društva i učesnici, da se jave što prije, jer je broj prijavljenih vrlo velik. Jednako je u punoj mjeri osigurana i prehrana .Sva društva i pojedinci neka što prije podnesu prijavu centralnom Sletskom odboru — Zagreb — Gundulićeva ul. br. 29.

Glasbeni vestnik.

— *Glasu iz občinstva,* ki je v soboto povedal »Zvezi slovenskih pevskih zborov«, da jo je pogrešal pri sprejemu naših olimpijcev, samo to: Pustite vsaj ob takih prilikah ferajnsmajevske šablone z belo oblečenimi deklicami, brezkončnimi govori zastopnikov vseh mogočih korporacij »kot takih« itd., nakar mogočno zabuči morje adrijansko. Ne društva, n a r o d sprejema olimpijske zmagovalce. Stotisoč oči bi rad videl uprtih v našo vrsto, polnih ponosa in hvaležnosti, iz petdesettisoč grl bi rad slišal en sam neskončen, iskren, gromovit »Zdravo!« vse od kolodvora do Narodnega doma, s cest, oken, teras in balkonov, pa vse brez ukazanega programa in brez oficijelnega bratskog zagrljaja. Tako bi rad videl Ljubljano sprejemati olimpijce. — Pevec.

— **Na Bledu koncertirata** v četrtek 31. t. m. v veliki dvorani Kazine g. Leopold Kovač, tenor kr. opere v Ljubljani in g. Hržić, baritonist kr. opere v Zagrebu. Na klavirju spremlja konserv. prof. Karol Jeraj. Pričetek koncerta ob 9.

— *Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.* V ponedeljek 28. t. m. točno ob pol osmih vaja mešanega zbora in važen pogovor. — Polnoštevilna udeležba potrebna! — Odbor.

Turistika in sport.

KOLESARSKA DIRKA SK PRIMORJA LJUBLJANA - VRANSKO - LJUBLJANA in LJUBLJANA-BLAGOJEVICA-LJUBLJANA

Kljub slabemu vremenu se je včeraj popoldne ob nepričakovano številni udeležbi občinstva vršila medklubska kolesarska dirka na progah Ljubljana - Vransko - Ljubljana in Ljubljana - Blagojevica - Ljubljana, ki jo je priredilo SK Primorje in katere so se udeležili tudi najmočnejši zagrebški dirkači, med temi znani dirkač Iv. Kranjc, SK Orao Zagreb, ki je spadal med najresnejše kandidate naše olimpijske kolesarske reprezentance. Dirka se je vršila v dveh skupinah. Prva, lahka skupina, je dirkala na progi Ljubljana - Vransko. V ti skupini je zmagal Moran Rur., SK Primorje, v razmeroma dobrem času 4.15.35, drugi je dosper Slavič H., SK Primorje, v času 4.15.37. V težki skupini so startali člani Primorja, zagrebškega Orla in domžalskega Diska in vozili na progi Ljubljana - Blagovica - Ljubljana, 60 km. V drugi skupini je zmagal Iv. Krajnc, SK Orao, Zagreb, v času 2.32.2, drugi L. Ferlin, SK Disk, Domžale, 2.32.3, tretji Stanko Skok, SK Disk, Domžale, 2.33, kot četrti se je plasiral H. Kosmatin, SK Primorje.

V težki skupini se je na progi razvila huda borba med Kranjcem in Ferlinom, ki bi jo bil odločil v svojo korist diskovec Ferlin, da je razpolagal z nekoliko rutine. Vsekakor je prvi pojav mladega Diska zelo razveseljivo dejstvo, kateremu želimo še mnogo uspehov. Organizacija je delovala brezhibno. Na startu in cilju tik igrišča SK Primorja se je nabralo veliko radovednega občinstva, kar svedoči, da se tudi v Ljubljani razvija smisel za lepoto kolesarskega sporta. Dirka vori agilni načelnik kolesarske sekcije SK Primorja g. Fr. Brumat. — Dirke so bile vsled težkega terena skrajno naporne in težke. Zato pa dober trening za bodoče prireditve.

KOLESARSKA DIRKA CELJE - BLED.

Na progi Celje-Bled je priredil včeraj kolesarski podsavez za Slovenijo kolesarsko dirko, katere se je udeležilo 23 dirkačev iz Slovenije in Hrvatske. Start je bil ob 6.15 iz Celja. Proga je bila v skrajno slabem stanju in so imeli vsi dirkači desekte. Kontrolo v Ljubljani je prvi pasiral ob 9.15 Prošek, drugi Goltes. Tretji je bil Pahor (Perun, Maribor), ki je vozil v izborni formi in je vodil od Medvod do Podbrezja, kjer je imel defekt. Šolar je imel že popreje v Trojanah tri defekte in je med vožnjo izstopil, istotako je izstopil vsled defekta Goltes v Kranju. Že popreje sta v Medvodah izstopila Pečnik in Škrajnar. Od 3 dirkačev jih je dospelo 11 na cilj. Cilj je bil pred Zdraviliškim domom na Bledu. Rezultat dirke je sledeči:

1. Prošek Mirko, »Danica«, (Ježica) 5:16.11; 2. Pahor Ernst »Perun« (Maribor) 5:24.41; 3. Prah Viljem »Ilirija« 5:39.01; 4. Gustinčič Avgust »Perun« 5:45,37; 5. Bar A. »Ilirija 5:48.16; 6. Horvat Josip »Geriuš« Bjelovar, 5:57.32; 7. Petrinec »Železničar« Zagreb 6:11.20; 8. Ladič Marjan »Ilirija 6:46; 9. Rot Valentin »Perun« 6:48.5; 10. Pintarič »Orao« Zagreb 6:51,5. Po dirki je bila v Zdraviliškem domu razdelitev nagrad. — Zmagovalec Prošek je dobil krasno sliko Bleda, delo slikarja Maričiča.

DOMAČE TEKME.

— **Zagreb, 28. julija. Gradjanski : Hašk 4:1. Prvenstvena.**

— **Beograd, 28. jul. Jugoslavija : BSK 5:0 (4:0). Prvenstvena.**

— **Sarajevo, 28. julija. Vienna : Sašk 7:2 (1:1) in 4:0 (2:0). V torek igra Vienna proti sarajevski Slaviji.**

— **Wiener Neustadt, 27. julija. Reprezentanca Dol. Avstrija : Štajerska 2:0.**

— **Lvov, 27. julija. Simmering : Pogon 4:1.**

ILIRIJA V CELJU.

Ljubljanska Ilirija je igrala včeraj v Celju proti tamošnjemu prvaku SK Celje in zmagala z visokim rezultatom 9:1 (3:1). Celje, ki je ojačeno z bivšimi igralci celjskih atletikov, se je požrtvovalno borilo, vendar se ni moglo ustavljati v izredni formi se nahajajoči Iliriji. Igrišče je bilo blatno in mokro, obisk razmeroma velik. Otvoritev novega tenis igrišča je odpadla in je preložena na prihodnjo nedeljo. Odpadel je tudi štafetni tek.

— **Ljubljana. Hermes, jun. : Ilirija, jun. 3:2.**

Poskusite

VAN KASTER CACOA

Društvene vesti.

— **Mornariški dnevi Jadranske Straže na Bledu.** Z mrzlično pridnostjo se vrše predpriprave za slavnosti, ki bodo največje in najlepše, kar jih je Bled dosedaj videl. Vsaj počasti s tem Jadranska Straža svojega visokega pokrovitelja, našega prestolonaslednika, ki je letos prvič med nami na Bledu. Da je mogoče prisostvovati občinstvu včimvečjem številu, naprosil je glavni odbor Jadranske Straže železnično upravo, da dovoli že v soboto poseben vlak iz Zagreba, ki bi prispel popoldne v Ljubljano in zvečer na Bled, kjer se bo vršil najlepši del slavnostnega sporeda, t. j. **veliki cvetlični korzo na bajno razsvetljeno jezeru.** Izvedba razsvetljave, transparentov itd. dala se je v roke strokovnjakov-umetnikov. Slavnosti se otvorijo z 22 pozdravnimi streli Visokemu pokrovitelju. Podoknico izvaja naša G l a s b e n a M a t i c a. Po končanem sporedu na jezeru se vrši v zdraviliškem domu r e u n i j a v pojijubnih toaletah. Drugi dan se vršijo različne tekme za prvenstvo Slovenije in sokale, med temi pokal, katerega je poklonilo društvo »Putnik« Jadranski Straži za zmagovalca v stafetnih plavanjih. Pokal se izloži prihodnji teden v trgovini Magdič, Tudi za najlepše okrašene čolne pri cvetličnem korzu bodo razpisane nagrade in darila. Jugoslovenski mornarji pa prirede na jezeru posebne vrste iger in tekem. Zvečer je v kazini razdelitev nagrad in daril ter zabava z umetniškim sporedom. Izkaznice za znižano vožnjo se bodo izdajale takoj, ko dobi Jadranska Straža tozadevni odgovor od ministrstva saobračaja, v pisarni Tourist Office na Aleksandrovi cesti. Občinstvo se bo o tem še pravočasno obvestilo po časopisju in s posebnim lepakom v izložbenem oknu Tourist Office. Pozivljamo vse, kar čuti in misli patriotsko, naj se udeleži teh velikih dni na Bledu, ki mu bodo ostali za vedno v najlepšem spominu. Opozarjamo občinstvo na tozadevne lepake, ki izidejo prihodnji teden na vseh koncih in krajih države.

— **Politično in gospodarsko društvo za Vodmatski okraj** opozarja svoje somišljenike, da ima od danes naprej do 6. avgusta razpoložen volilni imenik za vodmatski okraj v društveni sobi gost. Drašček, Bohoričeva ul. 9. Uradne ure od 7—8½ zvečer. Dolžnost vsakega je, da se prepriča, če je vpisan v imeniku.

— **Sestanek ženske sekcije Orjuna Ljubljana se vrši danes dne 28. tm. v areni »Narodnega doma«. Na sestanku predavanje o ciljih Orjune. — Odbor.**

— **Poziv na lastnike vrtov, nasadov in cvetličarje v Sloveniji. Jadranska Straža priredi 2. in 3. avgusta tl. mornariške dneve na Bledu. Točka obsežnega programa je tudi cvetlični korzo na jezeru. Ker potrebujemo v svrho okrasitve čolnov mnogo cvetlic in zelenja obračamo se na vse lastnike vrtov, nasadov in posebno na cvetličarje z vljudno prošnjo, da darujejo cvetlic in zelenja v kolikor večji množini in dokumentirajo s tem svoj patriotizem in ljubezen do vladarske hše. Imena vseh darovalcev objavimo v časopisih. S posebno prošnjo se obračamo na Maribor. Darovalci izven Ljubljane naj blagovolijo poslati svoje prispevke naravnost na občinski urad Bled, oni iz Ljubljane in okolice pa na glavni odbor Jadranske Straže, Turjaški trg 3/II. do petka dopoldne, ker se popoldne s prvim vlakom prepeljejo na Bled. V naprej se zahvaljuje glavni odbor Jadranske Straže v Ljubljani.**

— **Splošni vpokojeni nezgodni rentniki in vdove. V nedeljo 3. avgusta ob 10. dop. se vrši v mestnem domu v Ljubljani shod vpokojencev. Na shod se vabijo vsi do zadnjega zgoraj imenovani. Vabljeni so tudi gospodje narodni poslanci, ter vsi odločujoči gospodje, ki so pripravljeni delati nato, da se beda vpokojencev omili, ter vendar že enkrat uredijo njih pokojnine in nezgodne rente. — Odbor koaliranih društev vpokojencev.**

Lovci pozor!

Dražba občinskega lova Županje njive pri Kamniku se vrši dne 29. t. m. ob desetih dopoldne pri okrajnem glavarstvu v Kamniku. V lovišču so srnjaki, gamsi, petelini, vidre itd.

Kritični položaj v Italiji neizpremenjen.

Neuspehi Mussolinijevega političnega govora.

Rim, 25. julija.

Ves italijanski svet je z razumljivo nestrpnostjo pričakoval že dalje časa napovedanega velikega političnega govora ministrskega predsednika Mussolinija ob priliki sestanka fašistovskega »velikega sveta« in še tem bolj, ker se je s pristojne strani ponovno povdarjalo, da bo ta govor pomenjal mejnik v že skoraj poldrug mesec trajajoči krizi ter podal trdna jamstva za razčiščenje položaja in »normalizacijo« razmer v državi. Mussolini je snoči govoril, toda namesto pričakovanega zadoščenja je italijanska javnost doživela veliko — razočaranje!

Mussolini je pričel svoj govor z zedinjeno parlamentarno opozicijo, ki jo je zafrkljivo, jo primerjajoč s podeželskimi ognjegasci, odpravil s prezirljivo gesto, češ da ni niti misliti, da bi mogla zrušiti fašistovsko vlado in da je fašizmu le v ponos, da se dviga proti njemu toliko raznobarvnih sovražnikov. Obenem je napravil pokion desničarskim liberalcem, v katerih se je v zadnjem času začelo majati zaupanje do fašizma, češ da oni, ki zaslužijo pridevek »častnih fašistov«, pač ne bodo sledili oni groteskni protifašistovski armadi.

»Normalizacijo« razmer je obdelal z bombastičnimi frazami, češ javni mir in red sta popolna in zajamčena, javno in zasebno življenje v državi gre svojo redno pot, » poustavljenje« fašistovske milice je dovršen čin, nezakonitost je zatrta, ker sodišča obsojajo fašistovske zločince. Če naj bi normalizacijo pomenjala sodbo in obsodbo sedanje vladavine, pa bi to ne bilo več vprašanje normalizacije, temveč vprašanje moči med fašizmom in protifašizmom. Zato pa je mogoča edinole »fašistovska normalizacija in kot taka se more smatrati že za dovršen čin. Glede milice je še posebej izjavil, da v nasprotju z opozicijonalsko zahtevo, da naj se milica ali popolnoma odpravi ali se ji pa vsaj odvzame strankarski značaj, milica ni bila nikdar strankarska, da se ne zlije z vojsko, da ne postane nekako dopolnilo vojske, da se ji le poverijo naloge, ki jih vojska ne more izvrševati, da je »poustavljena« že s tem, da je bila ustanovljena z rednim sklepom ministrskega sveta, potrjenim od kralja, (takoimenovani »zakonski odloki«, s kakršnimi je bila ustanovljena milica in odgovarjajo nekako bivšim avstrijskim naredbam po § 14, so po razsodbah italijanskih sodišč p r o t i u s t a v n i! — prip. poroč.), da ostane milica, kakršna je, podrejena načelniku vlade, zvesta in nepremagljiva straža fašistovske revolucije.

Dejstvo, da se ne poleže ogorčenje zaradi Matteottijevega umora, je Mussolini pripisoval politični in afaristični špekulaciji nasprotnikov, ki ne ogroža fašizma in fašistovske vlade, vsled česar ni treba da bi bile mobilizirane fašistovske sile. Zagrozil pa je: če bi bilo treba, pa bi se mobilizirala! Za sedaj pa zadostujejo odloki na omejitev tiskovne svobode. Treba pa je stroge discipline v fašizmu, vsako nasilje bi bilo zelo škodljivo, za fašizem velja v sedanjem trenotku geslo: »Roke v žepu!«

Mussolini je sicer priznal, da mora fašizem kot stranka, ki je na vladi, revidirati svoj moralni in politični položaj, spoštovati zakon in opustiti prevratnost, češ da prevrat ni smoter, temveč le sredstvo, da se mora očistiti navlake, toda to delo se bo nadaljevalo — metodično. Vlada je izpremenila svojo sestavo, ali ohranila je svoje lice ter je in ostane fašistovska, če tudi sodelujejo v njej nefašisti. Stranka dobi na prihodnjem velikem zboru novo vodstvo, ki bo imelo nalogo, da jo očisti pridaničev, izkoriščevalcev in nesmotrenih nasilnežev ter uvede strogo disciplino in kontrolo. To da je potrebno ne radi opozicije, ki jo fašizem lahko porazi z enostavnim preziranjem, temveč radi onih 39 milijonov Italijanov, ki niso vpisani v fašistovsko stranko.

Napovedovalo se je, da bo Mussolini v tem govoru podal točne smernice za ureditev delavskega vprašanja, toda vse te obljube so se skrčile na nekatera zelo površna navodila fašistovskim strokovnim organizacijam in na kratek opomin industrijalcem, da naj se zavedajo, da je njim v korist, če priznajo delavstvu soudeležbo na poslovnem uspehu. Fašizem, ki je vse doslej živel od pomoči velekapitala, vendar ne more nastopati proti svojemu krušnemu očetu!

Zaključil je Mussolini s staro pesmijo, da je fašizem dospel na vlado potom prevrata, da hoče neomejeno vztrajati na svojih postojankah: »Nazaj nikdar!« K sklepu je zagrozil: »Naj vedo fašisti Italije, da se Vodja in vodje jasno in vestno zavedajo svoje odgovornosti in so pripravljeni tvegati karkoli, kadar gre za domovino in fašizem!«

Umljivo je, da je bila italijanska javnost, ki si je toliko obetala, po teh Mussolinijevih izvajanjih težko razočarana. Fašistovski in filofašistovski tisk je seveda poln hvale, češ da se je Mussolini postavil na strogo stališče »zakonitosti«, s čimer da je zajamčena normalizacija razmer v državi. Skrajni fašistovski list, kakor n. pr. rimski »Impero«, celo z nekako nevoljo, ki pa je preglasna, da bi bila resnična, in ji je očividen namen, da bi dala Mussolinijevim izvajanjem večjo verjetnost in učinkovitost, ugotavljajo, da je Mussolini postal popoln »politik«, ki je začel popuščati v svoji fašistovski neomajnosti. Na pomoč jim prihaja celo uradni vatikanski »Osservatore Romano«, ki pripisuje Mussolinijevemu govoru neposredno politično vrednost, češ ker izključuje nova prevratna stremljenja. Ves od vlade neodvisni itsk pa je enodušno mnenja, da Mussolinijev govor ne le ni razjasnil ali poboljšal položaja, temveč ga kvečjemu le še pogoršal. Namesto da bi državi, ki v zaščito svojega ugleda zahteva kaznovanje tistih, ki so ga vrgli v blato, iztrebljenje vzrokov, iz katerih je izšlo metodično, nekaznovano zločinstvo, enako veljavo zakona za vse državljane ter povrnitev svojega resničnega parlamenta, svobodščin ter prave narodne discipline, dal dejanska zagotovila in jamstva, da se ji izpolnijo nemudoma te zahteve, je Mussolini s svojo zafrkljivo polemiko na naslov opozicije ter svojimi prikritimi in odkritimi grožnjami le pokazal, da fašizem, vlada in stranka nima ne volje ne zmožnosti, da bi rešil krizo, v katero je vrgel državo. Bil je pač res Mussolinij v tem govoru nekoliko drugačen, kot je bil v svojih prejšnjih bojevitih govorih nekoliko umerjenejši, ali ta izpremenba je le čisto zunanja, stilistična. »Ton se je izpremenil, muzika pa je vedno ista«, meni popolarski »Popolo«.

Kritični notranji položaj v Italiji je ostal neizpremenjen.

Razgled po slovanskem svetu.

— **Ob Podkarpatski Rusiji. »Demokratski Stred« piše o tem: Tam so šole devetih narodnosti, po ulicah napisi v treh jezikih, devet krščanskih cerkva, tri židovske, pet finančnih ravnateljstev, a pri tem nihče nič ne plača, 3 sodnije, 200 odvetnikov, 3 gozdarska ravnateljstva. Naš režim nima respekta, zakaj njegova dobrota se smatra za slabost. Vsake tri mesece v letu se pojavijo nove smernice. V deželo smo investirali doslej čez 100 milijonov, a v finančnem oziru je ta pokrajina pasivna in bo še dolgo taka ostala. Davek plačujejo samo obrtniki, trgovci, uradniki pa nihče drugi. Kakor rečeno, je Podkarpatska Rusija pasivna pokrajina, ki nas bo stala še dosti denarja, vendar mora ostati v okvirju Češkoslovaške republike, zakaj tvorila bo še naš reservoir. Nismo se še naučili, kako je treba kolonizirati. Mi plačujemo, ljudstvo ne plačuje nič, a kljub temu trdi, da mu jemljemo kruh.**

— **V Rusiji zopet strašni glad. Kakor poročajo iz Rige, grozi ruskemu prebivalstvu znova lakota. Žitna zaloge so pošle, gospodarsko življenje se nahaja v mrtvilu, tvornice se zapirajo, prodaja izdelkov pojema, nezaposlenost narašča. Na drugi strani se množe finančne težkoče in promet je v žalostnem stanju. Uradno poročilo, da znaša površina, kjer je bila letos slaba letina, komaj peti del površine, prizadete l. 1921. po slabi žetvi je smatrati samo za tešilno sredstvo. Po začasnih podatkih se lekho sklepa, da pokrajine ki so imele to leto katastrofalno slab pridelek, niso nič manjše** kakor one leta 1921. V premnogih krajih vlada zelo napeto razpoloženje in mestni uradi morajo pri marsikateri priliki pozvati vojaštvo, da čuva žitna skladišča. V nekaterih gubernijah, posebno v arhangelski in caricinski, so nastali nemiri in je bila cela množina oseb aretirana in vržena v ječe. Osrednja sovjetska vlada je odredila, da se prepreči beg kmetov iz nerodovitnih pokrajin.

— »Češka beseda« v Lvovu izda v začetku meseca avgusta zanimivo knjigo, namreč zgodovino češkega življenja v Lvovu v zadnjih 100 letih. Knjigo je opisal Ljudevit Feigel, Čeh, ki živi nad 30 let v Lvovu. Obsegala bo tri dele: I. del od leta 1830. do 1866. z nazivom »Češki pisatelji v Lvovu, II. del dobo od 1867. l. do 1894 z nazivom »Ustanovitev beseči in njeno delovanje in III. del od l. 1895. do današnjih dni in bo obsegala avtorjeve spomine. Knjiga je namenjena v proslavo »Češke besede« v Lvovu in en del bo izšel na lepem papirju. Ti natiski v krasni vezavi bodo določeni za reprezentanco češkoslovaške in poljske države. Z veseljem pozdravljamo vsak pojav prijateljstva med slovanskimi narodi.

— Kongres češkoslov. elektrotehnične Zveze se je vršil ta teden v Pragi. Udeležilo se ga je nad 100 strokovnjakov. V ponedeljek je imel na Slovanškem otoku min. svetnik inž. S t r n a d predavanje o temi »Brezžična telegrafija in telefonija na Češkoslovaškem«. Udeleženci so napravili izlete v Nymburk, Podjebrady in Starkonice.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. julija 1924.

Skrbimo za bodočnost!

Med najbolj pereče socijalne probleme spada položaj naše inteligence, čije gmotne razmere večinom ne odgovarjajo materijalnim žrtvam, delu in času, ki je bil potreben za šolsko izobrazbo. Naš privatni ali državni uradnik se čudi, kako je mogoče, da navzlic dovršenim študijam, ki jim je posvetil svoja najboljša leta in moči, ne more stanu primerno živeti. Mnogi se vprašujejo, kdo je kriv uradniške bede, brezposelnosti in nezadovoljstva, ki izvira iz neprestane bojazni za obstanek in skrbi za vsakdanji kruh. Kakor inteligenca, tako vale tudi ostali stanovi, ki žive v nepovoljnih gmotnih razmerah, vso krivdo na posledice svetovne vojne ali pa na takozvani kapitalistični družabni red, čigar socijalni krivičnosti pripisujejo navadno svojo težko borbo za obstanek. Brez dvoma je svetovna vojna tisti negativni faktor, ki je posegel v celokupni družabni organizem in zapustil globoke rane na vseh poljih socijalnega življenja, toda zvračati vso krivdo na vojno in na obstoječi družabni red pomeni zatisniti oči in utajiti odgovornost, ki zadene v tem slučaju v precejšni meri tudi nas same.

Kadar govorimo o inteligenci in njenem gmotnem položaju, se moramo ozreti na šole in ves prosvetni aparat, ki pripravlja mladino za poznejše praktično življenje. V našem šolstvu je vladala doslej popolna anarhija glede psihološke opredelitve bodočih duševnih delavcev. Ne samo srednje šole, gimnazije in realke, ki dajejo mladini splošno podlago za visokošolske študije, temveč tudi vse ostale strokovne šole pošiljajo mladino v borbo za obstanek, ne da bi prej ugotovile, da-li je za to borbo res pripravljena, usposobljena in oborožena. Glavni nedostatek naših šol je v tem, da nimajo pedagoško-psihološkega aparata, ki bi opazoval šolsko mladino skozi vsa leta osnovne in srednješolske izobrazbe, ki bi temeljito proučil vse duševne sposobnosti in nagnjenja mladine, ter na podlagi istematičnega psihološkega proučavanja po možnosti že pred dovršenimi srednješolskimi studijami za vsakega dijaka posebej določil stroko, v katero spada po svoji nadarjenosti odnosno po veselju, ki ga kaže v zgodnji mladosti za ta ali oni specijalni poklic. Ker pa naše šole tega važnega momenta ne upoštevajo, zato imamo vse polno slučajev, ko se duševni delavec žal prepozno zave, da je zgrešil svoj poklic, da stroka, v katero je prišel čisto slučajno, ker je odločalo pri izbiri poklica gmotno vprašanje, ne odgovarja njegovim notranjim zahtevam, njegovi nadarjenosti in mentalni usposobljenosti, da torej ne more izvrševati svojih dolžnosti tako, kakor bi bilo v interesu njega samega in podjetja ali urada, v katerem služi. Jasno je, da v takem slučaju trpi delo samo, posredno pa tudi delavec, ki ni dovolj kvalificiran, zlasti pa nesposoben za produktivno delo, ki je odvisno v prvi vrsti od osebne inicijative in veselja do dotičnega poklica.

Ta anarhija v izbiranju poklicev je največ kriva, da imamo takozvano nadprodukcijo inteligence, čije posledice čutijo v prvi vrsti duševni delavci sami. Če bi namreč šole ne pošiljale v življenje mladine brez prehodne kvalifikacije, če bi osortirale srednješolske dijake še pred zrelostnim izpitom, ter tako določile, kdo je sposoben za višjo izobrazbo in kdo ne, če bi strokovne šole strogo razpredelile dijake po nadarjenosti za posamne poklice, bi se zmanjšalo število povprečne inteligence, ker bi bili mnogi prisiljeni, da se posvete poljedelstvu, trgovini itd., mesto da iščejo zaslužka tam, kjer je že itak pomanjkanje dela, bi se življenjske razmere in eksistenčni položaj naše inteligence kmalu zboljšal. Mnogi kulturni narodi so že začeli uvajati v šolah in industrijskih podjetjih takozvane psihotehnične preizkuševalnice, ki imajo nalogo odstraniti dosedanjo anarhijo v izbiranju poklicov. O tej velevažni pridobitvi zadnjega časa se pri nas vse premalo razpravlja. Skrb za bodočnost nam nalaga, da se tudi mi začnemo zanimati za reforme, ki obetajo na socijalnem polju velike uspehe.

★ ★ ★

— **Radovedni smo na pisavo klerikalnega časopisja,** kako bo utemeljevalo odklonitev avtonomističnega programa ter pristanek na »čuvanje ter zvestobo« Vidovdanski, »centralistični« in »hegemonistični« ustavi od včeraj! Sedaj bi bilo dobro, da se ponatisne vse tisto, kar so slabega pisali o ustavi klerikalni časopisi tekom zadnjih let in da se ugotovi, da je ta ustava vendarle dobra, ako so jo začeli braniti, spoštovati, ljubiti ter zvestobo čuvati klerikalci sami, dosedanji borci za »tri narode«, za »avtonomijo in federacijo Jugoslavije«! Kaj porečejo tisti blamirani Evropejci med slovenskimi javnimi delavci, ki so bili pred leti podprli klerikalno avtonomistično akcijo, naivno vernjoč v klerikalne izpovedi o dobrini slovenske kulture, o potrebi zakonodajne organizacije slovenske avtonomije in o zaokrožitvi slovenskega naroda? Redakcijo »Avtonomista« pa je že zadela kap! Dosledno bi sedaj bilo, da začne klerikalno časopisje pisati za državno in narodno edinstvo, za vestno izpolnjevanje državnih zakonov ter za jugoslovensko državno idejo, da bi vsaj na ta način v prihodnjih kratkih tednih popravilo, seveda neizmerno delo, tisto svojo dosedanjo zločinsko pisavo, s katero je ubijalo v našem narodu patrijotizem ter pripravljalo vsesplošni razpad Jugoslavije!

— **Telefonska zveza z Beogradom** *je bila danes od 10. do zaključka lista pretrgana. Zakaj, nismo mogli dognati. Vsekakor je čudno, da telefon ne funkcijonira takrat, ko bi ga najbolj potrebovali.*

— **Višek klerikalne hinavščine.** — »Slovenec« z dne 27. julija t. l. objavlja, da prinašajo beogradski listi izvleček iz govora »nekega« dr. Ravnika, kjer ta gospod trdi, da dr. Korošec, dr. Kulovec, Klekl in druga slovenska duhovščina mrzijo Srbe iz globočine svojih duš. Če je poročilo listov istinito, izjavljajo navedeni gospodje, da je dr. Ravnik nesramno lagal in obrekoval, »ker že katoliška vera zabranjuje koga sovražiti, zlasti pa, še ves narod.« Tako torej. — Nauk: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe,« je naši duhovščini sicer znan, toda po njem se ni ravnala še nikdar. Tega ne doživimo. Gorenje povdarjanje katoliške vere, ki da zabranjuje koga sovražiti, zlasti pa še ves narod, pa najlepše osvetljimo, če povemo, da je isti »Slovenec« in tudi isti dan (27. 7.) pred desetimi leti objavil ljubezni do bližnjega prekipevajočo pesem, v kateri pravi: »S kanoni vas pozdravimo, vi Srbi, dom hladen vam postavimo ob vrbi...« — To je pač najboljši dokaz brezmejne klerikalne hinavščine.

— **Ljubljanskim volilcem v vednost.** V splošnem prevladuje mnenje, da se volilec lahko vedno reklamira, če ni vpisan v volilnih imenikih. To je sicer res, ker so volilni imeniki stalni. Pomniti pa je treba, da se smejo popravki volilnih imenikov zahtevati še 15 dni po razglasitvi ukaza o volitvah. Nobena poznejša zahteva popravka (vpisa ali izbrisa) ne vpliva na sestavo volilnega imenika, po katerem se bodo vršile že razpisane volitve. (§ 12. zak. o volilnih imenikih z dne 17. 5. 1922 — razglašen v Urad. listu št. 67. z dne 24. 6. 1922). Za bodoče občinske volitve je torej še čas za vlaganje reklamacij do vštetega 6. avgusta t. l.

— **Blokaši proti sokolskemu zletu v Zagrebu.** Proti sok. zletu v Zagrebu že streljajo blokaški listi z najtežjimi topovi. »Hrvat« je priobčil te dni ta-le poziv na bojkot sok. zleta: »Zanesljivo računamo, da ne bo Hrvata, ki bi se ta dan spozabil in šel blizu ter dal samo en ficek za to jato gavranov. Sedaj bodo češki Sokoli sprejeti v mrtvem Zagrebu brez Hrvatov in proti volji Hrvatov, ker Zagreb bo in mora biti tiste dni mrtev... in to je najmanj, kar Zagreb lahko stori, a to prav iz ozira na tujce, ki bodo ta dan, ne krivi ne dolžni, morali gledati to žalostno procesijo in sramoto.« — Radovedni smo, kaj poreko na to »Hrvatovo« hujskanje zagrebški obrtniki in trgovci, ki se toliko pritožujejo radi splošnega zastoja v trgovini in obrti. Takšen šovinizem in takšna strankarska zagrizenost se sama tolče. To bo izkusil tudi sam dr. Lorković, bivši Sokol in naprednjak, ki sedaj tako moško pluje v svojo lastno skledo!

— **Somišljeniki JDS** se opozarjajo na volilni imenik. Rok za reklamacije za občinske volitve v Ljubljani poteče že 6. avgusta. Zanimajte se za to, ali ste vpisani v volilnem imeniku. Imenik je na razpolago in dobe se informacije pri tajništvu JDS za Ljubljano (Kongresni trg I. nad. »Kazino«) vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 4.—6. ure popoldne. Prepričajte se zase in prijatelje, ali ste v volilnem imeniku. — Tajništvo JDS.

— *K preosnovi naših šol.* Od informiranega šolnika smo doznali in objavljamo: Ponavljalni izpit morajo ob že določenem roku opraviti tudi tisti prvo- in drugošolci, katerim se je ta izpit dovolil iz predmetov, ki se zaradi preosnove prihodnje leto v prvem in drugem razredu ne bodo več učili. Kdor ga ne opravi, bo moral repetirati.

— **Mestni magistrat razpisuje oddajo** ključavničarskih in pleskarskih del za popravo mestne klavnice na Mesarski cesti. Proračuni, mere in podrobnosti so na razpolago v mestnem gospodarskem uradu vsak dan od 8. do 2. ure popoldne. Ponudbe je vložiti do 30. julija 1924. do 10. dopoldne v mestnem gospodarskem uradu.

— **Splakujte strugo Ljubljanice! V poletni vročini povzročajo umazane mlakuže** v razriti in raskopani strugi Ljubljanice naravnost neznosen smrad. Te mlake pa postanejo prav lahko tudi zdravju škodljive, ker se razposajeni paglavci po ves dan preganjajo po strugi in lahkomiselno brodijo po njih. Iz zdravstvenih ozirov kakor tudi iz ozirov na tujski promet je nujno potrebno, da se redno dvakrat ali trikrat na teden odpro zatvornice na Ljubljanici ob izlivu Gradaščice. Prosimo!

— **Pazite na dece! Vladimir Serajnik** 2 letni sinček zidarskega pomočnika iz Begunj pri Radovljici, je pil octovo kislino. Dečka so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— **Dobrotnik dobrotvornih in kultunih ustanov.** V svojem rodnem kraju v Drežniku je nedavno umrl beogradski trgovec Ignacij Daničić, ki je vse svoje imetje zapustil dobrotvornim in prosvetnim ustanovam. Med drugim je zapustil 100.000 dinarjev za zgradbo šole v Drežniku, 30.000 dinarjev Srpski književni zadrugi, 30.000 srbski oziroma kr. akademiji znanosti, 20 tisoč dinarjev invalidskemu fondu Sv. Giorgje, 15.000 Din za gimnazijo in osnovne šole v Užici, 10.000 za osnovne šole v Požegi, vse ostalo svoje imetje pa je zapustil srbskemu trgovskemu udruženju pod pogojem, da ustanovi poseben fond, ki naj nosi dobrotnikovo ime in iz tega fonda porablja 80% dohodkov za podpiranje siromašnih trgovskih rodbin, 20% pa za društvene namene.

— **Izseljevanje iz Danske.** Danska se nam slika navadno pot gospodarsko sijajno krepka država, ali izseljevanje iz nje priča, da tudi tam ni vse tako, kakor se nam le prepogostoma predstavlja. Danska more odslej izseliti v Zedinjene države samo 2500 ljudi. Ali vsled gospodarskih neprilik narašča želja po izseljevanju in tako se je zglasilo pred mesecem dni pri ameriškem generalnem konzulatu v Kopenhagnu 6000 ljudi s prošnjami za izselitev. Ker je kontingent za Zedinjene države reduciran, obračajo izseljenci svoje oči na Argentinijo, Brazilijo in Čile. Inozemske parobrodne črte razvijajo radi tega živahno propagando za izselitev v omenjene dežele in tako je sklenjenih že mnogo kontraktov za izselitev tja.

— **Ugotovitev.** V 169. štev. »Slov. Naroda« smo poročali v vesteh »Izpred sodišča« o tožbi proti trem Orjunašem, ki jih je tožil neki Japelj, češ, da so ga napadli. V poročilu je bilo tudi navedeno, da Japelj nima prič o dogodku. — Ugotavljamo tem potom, da je bil g. Japelj, ki je znan kot mirna oseba v neki gostilni res napaden in sicer po nedolžnem in da ima na razpolago o dogodku tudi priče. G Japelj, ki je odločen naprednjak tudi ni gogodka ovadil sodišču, pač pa policija. Radi tega ne zadene g. Japlja nikaka krivda.

— **Smrtna kosa.** Umrla je nenadoma v Zagrebu gospa Draga Svetina roj. Orožen, sproga viš. revidenta drž. železnic g. Lovra Svetina iz znane narodne rodbine notar Orožnove iz Kamnika. Pokojnica je bila narodno zavedna, priljubljena in spoštovana pri vseh, ki so jo poznali, apušča dva sinčka v nežni mladosti. Pogreb se je vršil danes dopoldne v Kamniku v rodbinsko grobnico na žalah. Blag ji spomin, preostalim naše iskreno sožalje. — V Ljubljani je danes zjutraj umrl v visoki starosti 93 let g. Karol Speil. Pogreb se vrši v sredo 30. tm. ob 16. iz Trnovske ulice 15. na pokopališče k Sv. Križu. Blag mu spomin! — V Reški dolini je umrla 21. tm. v cvetoči dob 23 let, ter zapustila 3 otroke v starosti 1 dne do 3 let gospa Lea Grahor, roj. Fatur. Pokojnica je bila hčerka znanega narodnjaka g. Antona Faturja, posestnika in trgovca na Premu. Prezgodnja smrt blage pokojnice, je vzbudila med vsemi znanci globoko sočutje. Splošna priljubljenost, ki jo je vživala, je dokazal krasen pogreb. Vsa krsta je bila s cvetjem posuta. Pevci iz Il. Bistrice, so se poslovili od nje z ganljivimi žalostinkami, vsi pa so se vračali potrti in s težkim srcem od preranega svežega groba. Naj ji bo lahko grouda. Težko prizadetima rodbinama pa naše iskreno sožalje.

— **Policijske ovadbe:** Tekom zadnjih 24 ur so prispele sledeče ovadbe: radi kaljenja nočnega miru 1, cestno-polic. red 8, prekoračenje polic. ure 1, telesne poškodbe 2, nedostojnega vedenja 1, pretep 2, nošenja orožja brez dovoljenja, bega od doma 1, zatekle krave 1. — Aretacije. Radi pretepavanja je bil aretiran na Glancah hlapec Ivan Rebernik. Radi cestnega napada sta bila naznanjena Matiza Lunar in njegov sin, stanujoča na Glincah.

— **Rodbinska tragedija.** Posestnik Ivan Gruden iz Škofljice pri Šmarju je živel v veliki neslogi s svojo ženo. Mož je notorično pijanec in radi tega so bili hišni prepiri na dnevnem redu. Včeraj v nedeljo, 27. tm. sta se oba zopet sprla. Med prepirom je nenadoma potegnil Gruden nož in ga zasadil ženi Mariji v prsa. Težko ranjeno ženo so prepeljali v bolnico.

— **Razne nezgode.** Frana Dremelja 9 letnega posestnikovega sina iz Dragomelj, je udaril konj s kopitom po glavi in ga težko poškodoval.

— **Poskušena tatvina.** Iz stanovanja Dragotine Štrumbelj za Bežigradom je skušal neznan storilec s pomočjo dolgega droga odnesti z mize denarnico. Štrumbeljeva pa je opazila tatu in ga pregnala.

— **Umor radi deložacije.** V Požegi je krčmar Milan Milašinović iz maščevanja radi deložacije iz stanovanja, z nožem zabodel 64 letno Amalijo Pinterović, soprogo tamošnjega sodnega svetnika. Žena je bila takoj mrtva. Nasilnež je nato navalili še njeno sestro 74 letno starko Minko Rosenberg in jo težko ranil. Morilec je po storjenem zločinu pobegnil, bil pa je par ur kasneje od orožnikov aretiran in oddan sodišču.

— **Uprava našega lista je prejela:** od g. Martin Jeretin, tajnik okr. glav. v Litiji Din 50, za slepe vojake mesto cvetja na krsto umrlega g. Jenko-ta.

Za C. M. D. Din 100.50, katere je darovala rodbina dr. Josip Maleričeva Črnomelj v počaščenje spomina prerano umrle gospe Josipine Mazelle v Gradacu. Iskrena hvala!

— **Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid.** To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 238, Hrvatska.

IZ CELJA.

—c **Volitve starešinstva v občini Celje-okolica.** V nedeljo dopoldne so se vršile v okoliški občini ponovno, in sicer v tretjič, volitve starešinstva. To pot se je dosegel med strankami sporazum. Župan Glinšek je odstopil ter se je po njegovi odstopni izjavi spremenil dnevni red seje, kateri je obsegal samo eno točko in sicer volitev starešinstva v toliko, da se je glasil potem: Ponovna volitev župana in svetovalcev. Pričela se je po dolgem skoro žurnem posvetovanju volitev župana, pri kateri je dobil kandidat Ivan Glinšek (SKS) 25 glasov, Bernotov socijalist g. Ivan Vrečer pa 2 glasa, 6 socijalistov Korenove skupine je oddalo pri žusanski volitvi prazne glasovnice. Izvoljen je bil za župana s 25 glasovi in sicer z glasovi SLS, GS, NOS zopet g. Ivan Glinšek. Po županski volitvi se je vršila volitev 6 svetovalcev. Za prvega svetovalca in podžupana je bil izvoljen s 30 glasovi g. Vinko Kukovec (GS demokrat). Nadaljni svetovalci so: Strenčan Jurij (SLS), Novak Rudolf (NOS), Jelen Franc, (socijalist Bernotove skupine), Hrastnik Valentin (socijalist Korenove skusine) in Baebler Baltazar (GS). Po dolgem boju se je torej vendarle posrečilo sestaviti delazmožno občino v občinskem zastopu in je pričakovati, da bo ta krepko delovala v korist okoliškega prebivalstva in občine.

—c **Pri volitvi župana v občini Št. Jur-okolica** ob. juž. žel. je bil izvoljen naprednjak g. Rataj za župana. Tudi vseh 6 svetovalcev je izvoljenih iz naprednih vrst in so sledeči: Guzej, Martin Klanjšek, Blaž Urleb, Ferd. Uranič, Miha Zupanc in Jernej Sivka. Napredni stranki JDS in SKS sta združeno nastopali. Okoliška občina šentjurska je bila doslej klerikalna trdnjava. Tudi trško šentjursko občino so, kakor znano, pri zadnjih volitvah po 20 letih zopet dobili v roke naprednjaki.

—c *Anin sejem na Jeharjih.* V soboto se je vršil na Jeharjih pri Celju takozv. Anin sejem. Prignano je bilo izredno mnogo živine in konjev. Za vole se je plačevalo 13—14 Din za kg žive teže, za krave 8 do 10 Din. Kupčija pa je bila slaba tako z govejo živino kakor s konji. Kramarski sejem je bil istotako dobro obiskan od raznih trgovcev, kakor kupčevalcev. Tam je bila kupčija boljša.

—c *Sportni dan,* kateri bi se imel vršiti v Celju v nedeljo dne 27. t. m., se je moral radi slabega vremena preložiti na prihodnjo nedeljo.

„Stenicol“

najboljše sredstvo proti stenicam. — Glavna zaloga: Drogerija **A. Kanc,** Ljubljana, Židovska ulica 1. 4057

IZ MARIBORA.

—m **Boj za novo občinsko upravo.** Ta teden se pričenja doba resnega boja za bodoče gospodarstvo na mestni občini. Kakor smo že ponovno opozarjali, se je izkazalo za resnico, da se je natihoma organiziral nemško-nacijonalni blok. Danes že stoji kompletno organiziran in disciplíniran od dr. Orosla kot prvega do zadnjega kandidata. Oče cele organizacije je odvetnik dr. Orosel, a duša podrobne agitacije je stavbenik znani g. Julij Glaser, ki je pri zadnjih volitvah podpiral dr. Leskovarjevo skupino, pri kateri je padel v nemilost, odkar je odločno nastopil tam kamor po svojem mišljenju spada. Slovenci se ne boje tako dr. Orosla samega, ki je postal vsaj formelno zelo koncilijanten tudi napram novim razmeram in se rad poslužuje slovenščine, ako ima opraviti s pravim zavednim Slovencem. Nasprotno je bil Glaser že takoj po prevratu trdovraten v rabi izključno nemščine tudi v sicer izključno slovenskih družbah (na shodih, sejah itd.) in čeprav kot rojen Slovenec iz znane narodno zavedne rodbine. Na neki važni seji, ki se je vršila te dni in bila sklicana od slovenskih gospodarskih krogov ni mogel zatajiti svojega mišljenja, da se je neki zaveden zastopnik obrtništva odločil, da ne bo več prisostvoval sejam, katerih se udeležuje Glaser — ako ta med tem ne korigira svoje trdovratnosti. Treba to povedati brez vsake osebne animoznosti napram g. Glaserju, da ima naš narodni blok že vnaprej jasno sliko o bodočem poslovanju, v mestni zbornici, kamor gotovo pridejo tudi Nemci. Sicer je ravno za g. Glaserja škoda da, je v narodnostnem oziru tak šovinist, ker ima mož v gospodarskem ojiru navadno zelo trezne ideje. Ta teden gre na resno delo tudi naš narodni blok. Posamne stranke določajo svoje kandidate, nakar se vrši skupna redakcija in odobrenje. Kakor vse kaže, gredo socijalisti res svojo samostojno pot, tako da se bo borba vršila od strani treh samostojnih blokov. Nemški blok bo v zadnji dobi pred volitvami poskusil pridobiti tudi gospodarsko odvisne slovenske volilce. V ta namen zbira stitistični materijal delovanja sedanjega občinskega zastopa, kateremu nasproti bo razvijal svoj delovni program. Zavedni pristaši vseh slovenskih strank se resno trudijo udušiti vse poskuse al vsled nerodnosti povzročene diference, ki bi količkaj zamogle ogrožati kompakten obstoj narodnega bloka.

Telefon 108. Telefon 108.

»Kino Tivoli.«

Moč krvi.

Pustolovska zgodba v dveh epohah.

I. Epoha: BRODOLOM. 28. in 29. jul.; II. epoha: VARNO ZAVETJE. 30 in 31. julija.

V glavnih vlogah: *Lee Pary in Violeta Napierska.*

Velezanimivi doživljaji mladega in lepega dekleta, ki je v nežni mladosti izgubila svoje roditelje. Pade v roke raznih lopovov in klativitezov, ki v borbi za ogromno dekletovo dedščino ugonobe drug drugega, dočim najde osirotela devojka ob strani dozdevnega morilca svojega namišljenega »očeta« svojo življenjsko srečo.

Drobiž.

• **V Stockholmu** prihaja po zadnjih poročilih na vsakih tisoč prebivalcev 267 telefonskih aparatov, v Mineapolisu v Zedinjenih državah pa 234. Tako je Stockholm še vedno prvo telefonsko mesto na svetu.

• **Francoski odvetnik rimski papež.** V pariški justični palači je bila pred kratkim v navzočnosti papežkega nuncija Cerettija velika slovenost. Predsednik Fourcade je pozdravil odposlanca svete stolice s toplimi besedami. Nuncij je nato izročil imenom papeža sliko, ki je darilo svetega očeta pariškim odvetnikom. Slika predstavlja francoskega advokata Guy Foucoula, ki je bil z imenom Klement VI. l. 1245 kronan za papeža. On je tekom tisočletne zgodovine papežtva edini advokat, ki se je povspel do visoke časti poglavarja katoliške cerkve.

• **Kako se zagovarja Harmann?** Zaslišavanje strašnega zločinca in morilca Harmanna iz Hannovra se nadaljuje. Morilec je mestoma popolnoma apatičen, mestoma pa odgovarja na stavljena mu vprašanja. V svojih zagovorih je skrajno previden in ne zaide nikoli v nastavljeno mu past. Zagovarja se na preračunan način in trdi, da je storil vsako svoje dejanje brez zavesti. Ko se je zjutraj zbudil je našel mlade osebe mrtve v postelji. O podrobnosti se ne spominja. Iz Harmannovih pojasnil je razvidno, da je trupla razkosal in odstranil vse krvave sledove, ki bi ga lahko izdali. Radi tega policija zločincu ni mogla toliko časa do živega.

• **Dva poštenjakoviča.** V Galiciji na semnju je kupoval žid od cigana konje in sicer v tistih davnih časih, ko je bilo 10 goldinarjev še precej velik denar. Končno sta se pogodila za navedeno svoto in ko sta se razšla, je bilo videti, da sta oba lisjaka zadovoljna. Nekdo, ki je to kupčijo opazoval pristopi k ciganu in ga začuden vpraša, kako je mogoče, da je konja prodal za 10 goldinarjev. Cigan se mu zadovoljno posmeje z pripombo, da konj šepa. Opazovalec stopi k židu in mu izda ciganovo tajnost. Žid se posmeje in pošepeče opazovalcu: »Konj je slabo podkovan, zato šepa, to se bo lahko odpravilo.« Opazovalec radoveden, kaj nato poreče cigan, to zopet pove slednjemu. Cigan vzradoščen, da je mogel žida prevariti, pove prav zaupno opazovalcu, da je konja zato slabo podkoval, da bi prikril druge napake. Opazovalec, ki je bil prepričan, da je cigan prevaril žida je tudi to povedal židu. Žid je nato izjavil: »Ne bojte se zame, iz previdnosti sem plačal ciganu konje z ponarejenim desetakom!«

• *Tihotapljenje angleškega orožja v Rusijo.* Londonska policija je aretirala bivšega kapetana Atterfielda in njegovega očeta, ki sta tihotapila angleško orožje, predvsem puške in strojnice v sovjetsko Rusijo. Prvo pošiljatev strojnic sta pripeljala z motornim čolnom na visoko morje ter jo tamkaj natovorila na holandski parnik, ki je plul direktno v Petrograd. Druga pošiljatev se je natovorila v samem Londonu, tretjo partijo iz 3000 ton orožja pa je policija pravočasno zasegla.

• **Konvencija glede opija.** Posebni komite Društva narodov za posvetovanje o programu mednarodne konvencije glede opija in onesveščevalnih sredstev je zboroval te dni v Ženevi. Stavljenih je bilo več predlogov, ki zasledujejo cilj, da bi se z resničnimi kontrolnimi odredbami uporaba omenjenih sredstev omejevala zgolj na medicinske in znanstvene potrebe.

Poizvedbe.

— *Našel se je lovski pes-prepeličar.* Lastnik ga dobi pri Rajko Turku, Vidovdanska cesta 3.

✚

Umrl je naš dragi, nadvse ljubljeni oče, stari oče, tast, svak in stric, gospod

Karol Speil

po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v starosti 93 let.

Zdihnil je svojo blago dušo dne 28. julija 1924 ob 7. zjutraj.

Pogreb nepozabnega se vrši v sredo, 30. t. m. ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Trnovska ulica 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. julija 1924.

Žalujoče rodbine: **Speil, Dolak, Debevc, Vodlak.**

Brez posebnega obvestila. 4816

Gospodarstvo.

Psihologija v službi tehnike.

II.

V prvi vrsti odločuje inteligentnost. Ta odločuje bolj, kakor bi si kdo mislil. Lahko s sigurnostjo trdimo, da zahteva vsak poklic docela opredeljeno mero umstvene nadarjenosti. In poklice lahko razdelimo v skupine po stopnji inteligentnosti, ki je potrebna za njihovo izvrševanje. Delavec z odgovarjajočo stopnjo inteligentnosti, ki je potrebna za njihovo izvrševanje. Delavec z odgovarjajočo stopnjo inteligentnosti popolnoma odgovarja svojemu poklicu, toda važno je pri tem to, da se boljše uveljavlja v svojem poklicu, kakor človek z večjo mero sslošne inteligentnosti. Doseže v izvršenem delu sigurni višek, ki ga ne more prekoračiti kakršnokoli zvišanje intelektualnega nivoja. Ne govorim o tem, da je tak delavec popolnoma zadovoljen in srečen v svojem življenjskem položaju in da napravi v njem toliko, kolikor potrebuje po svojih socijalnih zahtevah. Izvor socijalnih nemirov in nezadovoljstva je večinoma v tem, da so obsojeni na delavnice ljudje, ki čutijo v sebi zmožnost za nekaj boljšega in ki prenašajo svoje nezadovoljstvo na tiste, ki niti ne morejo pričakovati, niti si ne žele kaj boljšega. Seveda se delavec, čigar inteligentnost docela odgovarja gotovemu nižjemu poklicu, brez dvoma zgreši poklic, ki zahteva višjo stopnjo inteligentnosti. Napaka ni samo v tem, da so ljudje s precejšnjo nadarjenostjo priklenjeni k enostavnemu in dolgočasnemu poklicu. Veliko večjo nesrečo povzročijo povprečni ali docela nesposobni ljudje, ki so prišli po naključju usode na odgovorna mesta, kjer je treba odločevati, presojati, trezno misliti in ustvarjati, česar nikoli ne zmorejo. Žalibog izbira, ki se prakticira pri nas in drugod potom šol, potom regulacij prestopa v visoke šole in potom diplomskih izpitov, ne jamči aspirantom na odgovorna mesta pravilno za potrebno intelektualno kvalifikacijo. Javni uradi trpe pri tem veliko bolj, kakor privatna podjetja, ki jih silijo lastni interesi, da preizkusijo človeka prej, predno mu poverijo vodilno mesto. Zdi se mi, da ravnajo Amerikanci čisto pravilno, ko polagajo večjo važnost na praktično znanje, nego na šolsko izobrazbo. Skoraj v vseh ameriških javnih podjetjih so zdaj že v navadi praktični konkurenčni izpiti, ki se izvajajo po ocenjevalnih metodah. Šola pri tem ni odveč. Ona je poklicana, da človeka nauči, kako naj vporabi svoj razum. Kako to storitié, o tem pa naj daje navodila izpraševatelj.

Drug važen faktor za presojo industrijske usposobljenosti je delovni tip človeka. Pod delovnim tipom razumemo skupnost sledečih lastnosti: kako gospodari s svojo fizično in duševno energijo, kako hitro in točno, vztrajno in enakomerno dela, kako je podvržen lenobi in zlasti kakšna je njegova pozornost. V zvezi z zahtevami glede inteligentnosti sem govoril o nižjih in višjih poklicih. So pa tudi razmeroma nižji poklici, za katere je treba posebno redkih in dragocenih duševnih lastnosti baš za to, ker se le redkokdaj pojavljajo in ker je od njih odvisna varnost službe. Dober vodja lokomotive, cestne železnice, avtomobila, zlasti pa avijatik je čisto soseben delovni tip z docela posebenim načinom reakcije in pozornosti. Obdržati tekom vse delovne dobe pozornost na določenem nivoju, ne prezreti nobenega izmed neštetih dojmov, čigar zanemarjenje bi imelo za posledico katastrofo, pokazati hladnokrvnost in pogum v trenotku nevarnosti, in kar je najvažnejše, ne popustiti v opreznosti niti pri izvrševanju mnogoletne službe in tozadevnem občutku varnosti, to zmore le malokdo. Stvar je tem slabša, ker se neposoben človek zave šele tedaj, ko je nesreča že tu. Sveta dolžnost javne uprave ravnateljev prometnih sredstev je, da se prepričajo o zanesljivosti svojih uslužbencev. Današnja psihotehnična praksa nudi v ta namen dovolj sredstev in mogoče se je nanjo opreti celo tako daleč, da že vnaprej izključi iz službe 25 % najmanj sposobnih prosilcev. Omenjam kot zadnji primer službo telefonistk. Ta poklic je zelo enoličen in zato zelo težak. Vprav ta enoličnost in pasivnost pa povzroča, da so prikladne zanj samo ženske, toda naglašati treba, da ženske čisto posebnega tipa. Neumornost, vztrajnost, potrpežljivost in pasivna pozornost so pri tem poklicu olavne lastnosti. Pri najboljši volji ne more ustreči tem zahtevam nervozna, razburljiva, preveč temperamentna in kapricijozna ženska. Kdor je preizkušen, lahko spozna že iz odgovora po telefonu, da-li je pri telefonu zdravo, čilo in sveže, ali pa popolnoma apatično in izčrpano dekle, ki opravlja svojo službo z napetostjo zadnjih sil. Noben poklic ni tako malo važen, da bi ga mogli zanemarjati pri izbiri primernih kandidatov.

Nedavno sem čakal na Wilsonovem kolodvoru na vlak. Bili sta dve blagajni in obe vrsti čakajočih sta bili precej dolgi. Potniki, ki so stali v moji vrsti, so bili že gotovi, jaz pa nisem prišel naprej niti na polovico. Pri mojem okencu je uradovala imenitna dama, ki je res dostojno reprezentirala svoj VIII. usposobljenostni razred. Žal je polagala na predpisano izvrševanje svoje službe večjo važnost, nego na pomirjenje desetih ali dvanajstih ljudi, ki jim je preostajalo še 2 min. do odhoda vlaka. Vsak vozni listek je vzela iz omarice s počasno kretnjo, posebej pa je preščipnila, pregledala z obeh strani, sprejemanje dnarja pa je bilo tu pravi overovalni akt, zlasti pa se ni ozirala na željo naslednjega potnika, dokler prvi ni spravil drobiža v žep in s tem priznal, da je trgovsko pogajanje končano. Samo da gre vse po predpisih. Toda druga dama poleg je postregla dvakrat toliko potnikov. In koliko časa je zadržala dolgočasna dama službeno opravilo? Samo za nekaj minut, toda pomnožite teh nekoliko minut s stotisoči nesposobnih uradnikov, z lavino nepotrebnega dela, ki je nastala vsled nepravilnega in nesmotrenega izvrševanja, z efektno trgovsko izgubo, jezo občinstva in pred vsemi v vsej mogočnosti naloga, čije rešitve se je lotila psihotehnična diagnostika pod geslom: pravega človeka na pravo mesto.

★ ★ ★

—g **HMELJ.** XIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. — Siegenburg (Hallertau), dne 18. julija 1924. — Hmeljniki so že od začetka t. m. v najlepšem cvetju in obljubujejo odlično kvaliteto. Če bo vreme prihodnje tedne ugodno, imeli bomo bogato in izbrno letino. Glede vremena smo letos vendar na slabem. Do obiranja imamo še 5 tednov. Rastline imajo letos prav obilo listja, cvetja pa manj. Hmelj potrebuje prihodnje dni obilo mokrote in sicer prvič zato, ker obilo in veliko listje zavživa in izhlapeva obilo vode, drugič pa tudi za tvorjenje cvetja in kobul. Ker je pa vsled prebujnega listja zraku in solncu dostop k cvetju zabranjen, bi nastalo pri vlažno-toplem vremenu velika nevarnost, da bi začele kobule plesneti. Znano je, da zamore plesnoba v par tednih uničiti vso letino. Nastane pa sedaj suho vreme brez padavine, potem ne bo mogel pozneji hmelj pripravljati na cvet in že nastali cvet bo prav težko prehajal v kobule, ker bodo vso vlago zavživalo bujno listje. Rastline pa, katere imajo že sedaj zelo orumenelo listje, dajale bodo pa na vsak način zmanjšani pridelek. Potemtakem še nimamo pod streho obile letine, o kateri se že piše po vseh časopisih. — Gosp. grajščak Adolf Adorno v Kaltenbergu pri Tettnannu na Virtenberškem, najodličnejši hmeljar vsega okoliša, piše v 170. štev. »Allg. Br. u. Hopf. Ztg.« z dne 22. t. m., da odpada vsled vremenskih kontrastov cvetje hmeljske rastline in da bode, kar ljudje sicer še zapopasti ne morejo, letošnja množina hmeljske letine katastrofalno mala. Uredništvo navedenega lista pripomni poročilu, da ne more verjeti izvajanjem gosp. grajščaka, ko prihajajo vendar iz vseh okolišev le ugodna poročila. Pomisliti gre, da zastopa navedeni list v prvi vrsti koristi konzumentov, to so pivovarji in trgovci, g. Adorno pa, katerega podpisani osebno pozna, pa koristi hmeljarjev. Kdo ima prav?

—**Ilustrovani pregled privrednik i kulturnih institucija u kraljevini SHS.** Kraljevina SHS u mnogom je pogledu nepoznata stranome svijetu, a naročito je malo izvjesne kakovih ona institucija ima, kojima je zadaća podizanje materijalnoga blagostanja, napredak na polju narodnog gospodarstva. Ako tečevine naše na tom polju njesu pobliže poznate širokom svijetu, treba uzrok tražiti u nedostatku knjiga, koje bi internacijonalnoj javnosti prikazale što je naé narod podignuo i stekao na tom polju. Tem činjenicam ponukan »Klub Jugoslavenskih Pomoraca« dao se pred godinu dana na mučan posao oko sakupljanja podataka i originalnih fotograskih snimaka svih poduzeča i institucija u kraljevini sa svrhom da izda knjigu, koja će u slici i riječima sa tekstom i na francoskom jeziku, je jezik medjunarodnega saobračaja, pokazati, koliko je moguče iscrpnije naše privredne in kulturne institucije. Zahvaljujući susretljivosti oblasti i našim privrednim krugovma »Klub Jugoslavenskih Pomoraca« uspio je potpuno u svojo zamisli, te u ovo vrlo kratko vrijeme može bilježiti zamjerne rezultate time, što knjiga bogato opremljena, u velikem opsegu doskora izlazi iz štampe. Ovo djelo, koje prvo ove vrsti dosada kod nas a poručeno po samom Ministarstvu Trgovine i Industrije opt. br. V. št. 11511, bezuvjetno će dobro poslužiti cilju kojem je namenjena, a naročito propagandi za našu privredu i naš privredni rad u instranstvu u jednom času, kad se sjedne strane, kako je sigurno mnogo zanima za naše produkte, a s druge strane kad naš privreda traži veze s inostranim kapitalom. Specijalnu vrijednost imade to izdanje za cijelu našu trgovačku i privrednićku javnost u tome što u slici i riječima daje uvid u srce i dušu pojedinog poduzeča u državi tako da se iz njega mogu za medjusobne upoznavanje crpsti sve informacije prve ruke. Mi pozdravljamo ovo epohalno djelo »Kluba Jugoslavenskih Pomoraca« koji to izdanje posvečuje za propagandu u svrhu pridizanja naše trgovačke mornarice, pa želimo, da što prije knjiga ugleda svijetlo.

—g **Vinska trgatev v Evropi.** Gospodarski listi poročajo: V Franciji pričakujejo povsem zadovoljiv vinski pridelek, ako zadnji čas ne pride toča ali ne nastopijo druge vremenske neprilike. Doslej so viharji sicer napravili nekaj škode ali le lokalnega značaja. V Italiji pričakujejo ugodno vinsko trgatev. O bolezni na trti se ne poroča. Poročil iz vseh provinc pa še ni. Tudi Španija pričakuje kvantitativno in kvalitativno dobro trgatev. Dolgo je bla velika suša ali slednjič je prišel zaželjeni dež. Ta čas ko je suša delala škodo vinogradnikom na Španskem, so si v Švici želeli solnca. Stanje vinogradov na Portugalskem je povoljno. V Avstriji je bilo preveč neugodnega vremena, zato ne pričakujejo mnogo vinskega pridelka. Na Madžarskem so bili viharji in toča, tako da so vinogradi zelo poškodovani. Na Češkoslovaškem je škodovala trtam mrzla in predolga zima. Iz Jugoslavije in Romunije prihajajo poročila o povoljni srednji trgatvi.

—g **Češkoslovaška in hamburško pristanišče.** Zastopniki češkoslovaškega zunanjega in trgovinskega ministrstva so vodili že od preteklega februarja z nemško vlado pogajanja za določitev čsl. cone v hamburškem pristanišču. Ta pogajanja se opirajo na mirovno pogodbo, v kateri se je Nemčija obvezala, da odstopi del hamburškega pristanišča Češkoslovaški, da bo mogla tam razvijati svojo pomorsko trgovino. Nemci se temu ne protivijo. Češkoslovaška vlada je te dni poslala nemški vladi spomenico, ki obsega podrobnosti glede cone in trgovine, katero sedaj nemški strokovnjaki proučavajo.

—g **OGLASI.** (Podatki pri trg. zborници v Ljubljani.) **Švicarski konzulat v Zagrebu v petek, dne 1. avgusta ne uraduje,** ker je ta dan švicarski državni praznik. — **Dobava svinčenih cevi.** Pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotici se vrši 16. avgusta ofertalna licitacija glede dobave svinčenih cevi. — **Dobava asbesta.** Pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotici se bo vršila dne 16. avgusta tl. ofertalna licitacija glede dobave asbesta. — **Dobava klingerita.** Pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotici se vrši 16. avgusta tl. ofertalna licitacija glede dobave klingerita — **Dobava raznega materiala iz gumija.** Pri ravnateljstvu drž. železnic v Zagrebu se vrši 16. avgusta ofertalna licitacija glede dobave raznega blaga iz gumija. — **Dobava risalnega in pisalnega materijala.** Pri odelenju za mornarico v Zemunu se vrši 16. avgusta tl. ofertalna licitacija glede dobave pisalnega in risalnega materijala. — **Dobava železa.** Pri ravnateljstvu drž. železnic v Sarajevu se vrši 14. avgusta tl. ofertalna licitacija glede dobave železa za izdelovanje zavor in strojnih vijakov.

—g **Gospodarska razstava v Tolminu** se otvori 17. avgusta tl.

Varanje uradništva.

»Slovenec« kaj rad zabavlja, češ da naprednjaki niso nikdar hoteli ničesar storiti za uradništvo. Vse, kar so končno vendarle dobili, to so izmoledovali zanj pri osrednji vladi — klerikalci. Nič jih pri takih gorostasnih neresnicah ne moti dejstvo, da ve vsako otroče, da je to navadno klerikalno slepilo, ki zaleže samo pri domačih backih. Ta našopirjena bahavost naših klerikalcev se najlepše zrcali na sledečem neutajljivem dokazu. Znano je, da je črno-rdeča koalicija na ljubljanskem magistratu — med njo so bili najmočnejši in tudi najglasnejši uprav klerikalci — z velikanskim hrupom naznanjali urbi et orbi, kako velikodušno je rešila uradniško vprašanje. Z odločno gesto je uveljavila — po težkem in mučnem sorodu seveda — uradniško pragmatiko, s čimer mu je omogočila življenje, ki mu gre. Bili so se po prsih: evo nas, taki smo! In kaj je resnica vse te bahave samohvale? Posamni protežiranci te klike so res izredno hitro avanzirali, a to ne morda radi svoje sposobnosti in porabnosti, temveč radi strankarske pripadnosti... **vsi drugi niso pa dobili niti ficka** in ga tudi ne bodo. To pa iz enostavnega vzroka, ker ni razpoložljivih sredstev v mestni blagajni, za kar bi bila seveda morala skrbeti prejšnja obč. večina.

Vsi se še spominjamo, kako je načelnik finančnega odseka, g. Zajc, pri proračunski debati samozavestno povdarjal, da je v proračunu **za vse potrebščine v zadostni meri poskrbljeno.** »Vse naše postavke so resnične in ne fiktivne.« List iz škofove tiskarne je tiste dni naravnost triumfiral.

Počasi pa je začelo prihajati spoznanje, da se poviški ne bodo mogli izplačevati iz enostavnega vzroka, ker »nema pare«, dasi gredo uradništvu poviški od 1. aprila 1924. Iz tega vzroka so ustanovili nekake sovjete, zastopnike posamnih kategorij, s kojimi je barantal in se je nekaj pregovarjal znani g. Pirc z edinim namenom, da stvar zavleče kar najdalje mogoče. To se mu je tudi posrečilo zlasti še, ker je oblast razpustila občinski svet in tako je pragmatika danes ničvreden kos papirja. Taka je torej tista toliko hvalisana klerikalna skrb za uradništvo. Klerikalci so principijelni sovražniki inteligence, ker vedo, da jim ne sledi slepo kakor nerazsodno ljudstvo in ga tudi ne morejo tako brezobzirno izkoriščati in slediti kakor se to godi s takozvanimi nižjimi sloji. Po tej notranji mržnji klerikalcev do uradništva se ravna tudi njih skrb za te — nebogljene. Žalostno, toda resnično!

Kupujte olimpijske srečke!

To in ono.

Borba z bikom v Beogradu.

V petek dopoldne je bil Beograd priča izrednega dogodka. Pod okni Radmile Todorovič v Takovski ulici 28, se je nenadoma stresla zemlja, kakor da je nastal velik potres. Takoj nato je udarila ogromna masa v njena okna. Okna so se razbila in steklo se je vsulo po tleh. Pomagajte, pomagajte, je zakričala prestrašena Radmila Todorovič misleč, da je potres. Naenkrat pa je vsa pobledela ter obstala pred strašnim prizorom, ki se je nudil njenim očem. Skozi razbito okno je žarelo dvoje velikih očes, črna glava pa je naperila proti nji ogromne roge. Radmila se je še bolj prestrašila. Ponovno je začela klicati na pomoč, misleč da je prišel iz pekla sam hudič. Velik bik je navalil z vso težo svojega telesa na njeno stanovanje. Radmilina prijateljica Leposova se je prva zavedla, da pošast ni iz pekla, temveč da prihaja v obliki pobesnelega bika. Ko je tudi ona zaklicala na pomoč, se je bik naenkrat okrenil in planil proti nji. Komaj ji je posrečilo zapreti za seboj vežna vrata. Toda bik je butnil z glavo v drugo okno in steklo se je vsulo po tleh. Topot in klici na pomoč, so privabili iz sosednih hiš mnogo radovednežev, ki so poskakali skozi okna in skušali zadržati podivjanega bika. Toda bilo je vse zaman. Bik je planil na cesto in gledal z okrvavljenimi očmi množico, ki se je v strahu razpršila na vse strani. Nekateri so plezali v smrtnem strahu celo na brzojavne drogove. Bik pa jo je mahnil v divjem begu po Takovski in Vidinski ulici in podiral pred seboj ljudi kakor bilke. Prestrašeno prebivalstvo je začelo klicati na pomoč ljudi iz drugih okrajev. Prihiteli so štirje orožniki z nasajenimi bajoneti. Prispeli so do Gunduličevega Venca in skušali ustaviti bika. Toda malo je manjkalo, da jih ni podrl in poteptal na mestu. Skušali so mu zagraditi pot s tramovi. Vse zaman. Bik je podiral vse pregrade in divjal naprej. Ljudje so v strahu bežali, kamor je kdo mogel. In kdo ve, kaj bi se bilo še zgodilo, da ni prispel hlapec Jovana Smejkala, ki je spremenil Gunduličev Venec v pravo špansko areno za bikoborbo. Ta pogumni mladenič je prevzel tudi vlogo toreadorja.

Dočim je bik divjal in dvigal okrog sebe oblake prahu in drobnega kamenja, je potegnil beogradski toreador izza pasa velik nož ter začel z bikom borbo na življenje in smrt. Bik ga je pogledal najprej mrko in strašno. Gledala sta se nekaj trenotkov, kakor da merita svoje sile, nato je bik povesil glavo, dvignil rep in planil na svojega nasprotnika. Joj, bežite, bežite, prebode vas, so kričali ljudje od daleč. Ženske so zakrile z robci oči, da bi ne videle strašnega prizora, ko obvisi nesrečni mladenič na bikovem rogovju. Joj, mrtev je, so se začuli glasovi. Bik je bil še pol metra od svoje žrtve, ko je ta hitro skočila v stran, obenem pa zasadila biku svoj dolgi nož globoko v vrat. Bik je strašno zatulil, okrenil se je parkrat okrog sebe, nato pa se je zvrnil na tla. Iz velike rane na vratu je lila curkoma vroča kri. Od vseh strani se je začulo navdušeno ploskanje in odobravanje. Malo je manjkalo, da ni množica dvignila zmagovalca na rame ter ga nosila po mestu, kakor Španci svoje toreadorje. Malo pozneje je prispel na areno mesar Jovan Smejkal, toreadorjev gospodar, ki je zvalil mrtvega bika na voz in ga odpeljal v svojo mesnico. Bik je bil namreč njegov. Hotel ga je zaklati, pa mu je potrgal vrvi, s katerimi je bil zvezan, in ušel iz klavnice. Bik je prišel na svoje, gospodar tudi, hlapec je pa postal po njegovi zaslugi junak, ki mu je zagotovljeno marsikatero žensko srce. Beograd je imel pri tem svojo senzacijo.

KONEC KARIJERE GLASOVITEGA BANDITA.

Pred pariško poroto se bo v kratkem vršil proces proti glasovitemu banditu Gabrijelu Moureyu, ki je maskiran skupaj s svojimi tovariši izvršil v Newyorku enega najdrznejših vlomov tekom zadnjih let. Leta 1922 je Monurey s štirimi drugimi banditi vdrl v palačo ameriškega bogataša bankirja Shatucka. Roparji so bankirja, njegovo soprogo, dva lakaja in dve služkinji ujeli in odvedli v klet ter potem oropali palačo. Odnesli so vse kar jim je padlo v roke. Škoda je znašala več stotisoč dolarjev. Bankirju je k sreči kmalu uspelo, da se je oprostil iz neprijetnega zapora, a zasledovanje banditov je mobiliziran ves ogromni aparat kriminalistov. Toda vsa poizvedovanja za storilci so ostala brezuspešna. V oktobru preteklega leta pa je bil Mourey v francoskem mestu Bourney, kjer je užival ugled poštenega in premožnega meščana, po trdem boju z detektivi aretiran.

Gabrijel Mourey je tip modernega velepoteznega bandita. Rojen je bil leta 1889. in se izučil za mizarja. Njegov poklic pa mu ni prijal in preselil se je kmalu v Pariz, kjer je izvršil par drznih vlomov. Tik pred izbruhom svetovne vojne ga je policija prijela in bil je obsojen na dve leti ječe. Prepeljali so ga na Guyano, odkoder pa je pobegnil. Takoj po svojem drznem begu je odšel v Newyork in kmalu je skupaj s štirimi enakimi zločinci organiziral tolpo, ki je postala strah in trepet Newyorka. Vsa policija ji ni mogla na sled. Septembra meseca leta 1917. se je javil Mourey pri bankirju Shahicku, ki je iskal slugo. Moureyeva prijazna zunanjost je bankirju ugajala in sprejel ga je v službo. Štiri tedne je Mourey vestno opravljal službo sluge; nekega lepega dne pa je nenadoma izginil in z njim 150.000 dolarjev. Brez sledu je izginil iz Newyorka. Pojavil se je v Parizu, kjer je živel v največjem rakošju in sijaju. Leta 1922 pa mu je zmanjkalo lepih dolarčkov in znova je odšel v Ameriko. Vlomil je dne 4. aprila v bankirjevo vilo. Vlom je bil zelo plodonosen, vendar usoden za Moureya. Spoznala ga je navzlic maski žena bankirja in na podlagi opisa so glasovitega bandita izsledili. Sedaj čaka na svojo usodo.

VELEHRAD.

Kateremu zavednemu Slovanu se ne vzradosti srce pri imenu Velehrad? Saj mu vzbuja spomine na slavno preteklost. Pred duhom mu vstajajo slike znamenitih apostolov Cirila in Metoda, ki sta tja došla oznanjevat krščansko vero, obenem pa širiti prosveto na temelju narodovega jezika. Ne kakor tujci z nasiljem, temveč kot rojaka z ljubeznijo sta delovala med Slovani. Velehrad je bila stolica mogočnih slovanskih knezov Rostislava in Svetopolka, — sovražniki pa so razdejali mesto, tako da si zgodovinarji niso edini, kje je stalo. Izročilo pa je vedno govorilo za današnji Velehrad, kjer je mejni grof moravski Henrik Vladislav brat slavnega češkega kralja Otokarja, nesrečnega tekmeca Rudolfa Habsburskega, ustanovil 1198 samostan cistercijancev. Dasi večkrat porušen je bil samostan cvetoč in mogočen, dokler ga ni zadela usoda mnogih drugih, da je bil 1784. od cesarja Jožefa II. zatrt. Leta 1883. je prešel v last olomuškega nadškofa kardinala Fürstenberga. Od 1892 ga upravljajo jezuiti.

Še vedno je praznik slovanskih blagovestnikov (5. julija) ondi velik cerkven shod. Romarji iz vseh krajev se tam shajajo v svojih prekrasnih narodnih nošah. Žal da mi za časa bivanja na Moravskem ni bilo možno, udeležiti se tega shoda; pač pa sem obiskal Velehrad, združivši s tem lepo partijo iz Kromeriža (kjer sem bival kot goriški pregnanec z zavodom). Zgodaj v jutro sem se z rodbino odpeljal v Zdonke, od koder smo nastopili dolgo pot skozi samotne gozdove, ki me je v marsikaterih partijah spominjalo na naš ljubljanski, še vse premalo cenjeni Golovec. Po več nego 8urni hoji smo dospeli že močno utrujeni, veliko selo Velehrad. Pohiteli smo po okrepčilu, do cerkve, katere veličastna stavba ima ob levi prizidano ogromno samostansko poslopje, ki obdaja od treh strani zelo obširen prostor; tu stoji v sredini vodnjak in velika soha, katero so darovali romarji iz bivše avstrijske in pruske Šlezije, in ki je dala 30.000 kron.

Bil je navaden delavnik, cerkev ni imela obiskovalcev, kramarske lope v njeni bližini so bile z eno izjemo, vse prazne. Bilo torej ni onega hrupnega vrvenja običajnega na božjih potih: bila pa je tem ugodnejša prilika za natančno ogledovanje. Ob pročelju cerkve se dvigata dva zvonika. Ne vem koliko zvonov se je odvzelo, da so se prelili v topove; danes so sigurno zopet vsi nameščeni ter done veselo iz takrat nemih lin. — Na pročelju stoji vrsta svetniških soh. — Pri vstopu v cerkev se začudimo njeni veličini in njeni kraseti. Videl sem že razne velike cerkvene stavbe Nemčije in Italije, a ta me je presenetila po svoji lepoti. Nemožno je podati podroben opis, omenim naj le glavno. Veliki altar je iz prelepega kararskega marmorja in nam kaže v relyefih v večji skupini slovo sv. Metoda od Velehrada, — v manjših stranskih slovo umirajočega Cirila od brata Metoda v Rimu ter podelitev nadškofovega palija Metodu po papežu Hadrijanu. Oltarna miza je iz ene same marmornate plošče. Oltar je izdelal umetnik Steinhäuser v Rimu. Veljal je 72.000 kron. Kardinal Fürstenberg, nadškof olomuški ga je podaril Velehradu in posvetil 1868. leta. — Oltarska slika nam kaže Marijino nebovzetje in je delo jezuita Ig. Raaba, ki je na Velehradu živel in umrl 1787. — Poleg oltarja je slika slavnega »sv. brata Ciril in Metod«. Slikar jo je daroval poljskemu narodu, ki jo je dal blagosloviti po papežu Leonu XIII. ter darovat Velehradu ob jubilejni slavnosti 1885.

Dr. F. Göstel.

POTNI LIST ZA NEBEŠKO KRALJESTVO.

Pred svojo smrtjo se je neki pobožni Rus preskrbel s cerkvenim potnim listom, ki bi naj imel namen, da mu zavaruje sprejem pri sv. Petru ali sv. Nikolaju. Tak sličen potni list poseduje tudi britanski muzej. Potni list ali bolje priporočilno pismo se glasi:

»Mi Makarij, po božji milosti škof kijevski, Volinske gubernije in Rusije, na našega gospoda in prijatelja sv. Petra, vratarja vsemogočnega Boga. Mi objavljamo s tem, da je danes umrl gospod služabnik knez Teodor Vladimirski. Priporočamo nujno, da ga brez odlašanja sprejmeš v nebeško kraljestvo. Odpuščeni so mu bili vsi njegovi grehi in dobil je naš blagoslov in pusti ga neovirano v nebesa. Da se to zgodi smo ga opremili z oprostilnim pismom kot svedočbo. Dano v našem samostanu, Kijev, na 30. dan meseca julija v letu 1541. V udanosti Makarij.

OGROMEN PREDOR POD NEWYORKOM.

Newyork silno in hitro raste in njegovo prebivalstvo se množi s tako naglico, kot v nobenem drugem mestu. Mesto šteje že danes s predmestji toliko prebivalstva, kot polovica Jugoslavije. Naravno je, da vzporedno s prebivalstvom narašča tudi promet tega velemesta in da ustreže vsemu temu prometu, gradi mesto sedaj nov tunel in sicer pod reko Hudson ter bo veljal Newyork z New Jerseyem. Predor se koplje od obeh strani ter bo dokončan leta 1926. Stroški te ogromne zgradbe bodo znašali okoli 40 milijonov dolarjev. Tunel bo dvojen. Njegova dolžina bo znašala okoli 8300 čevljev. Računa se, da bo skozi tunel vozilo dnevno najmanj 40.000 avtomobilov in voz, ali okoli 15 milijonov na leto. Za svež zrak v tunelu bodo skrbeli ogromni ventilatorji. Gradnja tunela je zelo naporna in je treba velike previdnosti, da ne pride do nesreče. Gradi s z najmodernejšimi stroji in izumi moderne tehnike ter bo tunel menda ena največjih in najženijalnejših zgradb na svetu.

Darujte za sokolski Tabor!

Miran Jarc:

Troje ljudi.

In sta se razgovarjala dalje in dalje in je spet zajel mrak in je zažarel večer in se je nagnila noč.

In zasijal je tretji dan... in je zasijal četrti in peti in šesti dan...

Ni manjkalo dosti, pa bi se oba udala modrovanju, da ju ni vznejevoljila želja po spoznanju; — ne namreč po spoznanju neke ideje, temveč želja po čisto enostavni, zemski radovednosti: dotlej bova še jetnikovala in kje sva pravzaprav in kdo je naju pahnil v to kletko... Pustila sta sv. Pismo v nemar, zvezala sta se v neomajni prisegi, da morata za vsako ceno ven, ven iz te negotovosti. Kaj je z Avrelijo? je tuhtal ravnatelj... Kaj je z mojo organizacijo? je skrbelo nekdanjega upornika.

Šestega dne opoldne se je spet linica v durih odprla in črni mož jima je zopet prinesel običajno kosilo, toda še je počakal in jima rekel: »Pripravita se na odhod...« Linica se je zaprla. Stražarjeve besede so jima skrivnostno odmevale od sten razmišljanja. Odhod? Kam? Kako? V prostost? V še mučnejšo ječo? V temnico? Sploh se jima je vse dejanje in nehanje zadnjih dni zdelo toli zagonetno, da sta obnemogla ob reševanju te velike uganke. Trepetaje sta použila skromno kosilce in čakala. Od nikoder ni bilo čuti glasu. Tišina je predla svoje pajčevine, v katere so se ujele misel za mislijo in umirale v mreži mučnega ždenja. Ravnatelj je na slepo odprl edino knjigo in čital: »Gorje Vam učenikom postave, ker ste vzeli ključ do spoznanja; sami niste šli do njega, a tem, ki so hoteli vstopiti, ste zabranili.« (Lukež 11, 12.)

»Kaj mislite?«

»In vi?«

Spogledala sta se, potem pa skoro istočasno zavzdihnila: »To se tiče mene . . .«

Ravnatelj je dejal: »Pravzaprav taka ječa izmodri človeka, ki je bil doslej vedno v družbi.«

»Izmodri ga, toda tudi izkroti. Kajti, skoro da nimam več čuta in smisla za uporništvo. Upirati se? Če sem dosleden upornik,« je modroval Šter, »moram orožje najprvo obrniti proti samemu sebi, mar ne?«

Prav imate,« je ravnatelj prikimal, ravnatelj, ki je bil zdaj le še priprost človek, čakajoč rešitve.

Ko pa je bilo solnce že na nagibu, so se začuli koraki. Ključavnica je zaškripala in vrata so se odprla. Vstopili so štirje črni možje z debelimi rutami v rokah. Pomignili so naj ujetnika pristopita. Zavezali so jima oči in ju odvedli po stopnicah: na desno, na levo, po zatohlih hodnikih, da so menili bloditi po labirintu. Slednjič so zadihali svež zrak in začutili so utrip prostrane ravani. Videla pa le še nista. In zopet so ju čuvaji gnali vsevdilj mimo dreves in ob vodi.

Ustavili so.

»Naštejta do petdeset, potem si snamita robce s čela in pojdita, kamor vama drago!« Čuvaji so se razbegnili na vse strani.. Ko sta spregledala, sta se zavzela: stala sta ne daleč od ravnateljeve vile.

To je bil vendarle sen?! Tako neverjetno.

»Kam?«

»Kam?«

»Jaz grem na grad,« je odvrnil Šter.

»Na grad,« se je zavzel ravnatelj.

»Pri baronu Weißenfelsu služim.«

»Pri baronu . . .« Tovarnar je topo strmel v tovariša, »toda odkdaj neki?«

»Odkdaj,« se je nasmehnil Šter, »o, to bo že pet mesecev, kar služim na gradu. Vem da se vam zdi čudno in tudi prav gotovo niste doslej še utegnili vedeti, da sem tako blizu vas, spremil sem namreč ime, da me nikdo ne pozna. kot morda veste, sem doživel pri svoji organizaciji popolen polom in nezaupnica, ki sem jo dobil od sodrugov me je prignala iz mesta na deželo. Tu živim prav srečen in zadovoljen, kajti baron — no, saj ga poznate, vaša gospa je itak že bila na gradu parkrat z otroci — je pravi čudak, dasi je prepoln sijajnih misli in domislic. Bavi se s starimi vedami in izsledki, ki so jih obelodanili davni vedeži in izkuša sebe in svojo duševno moč . . .

Še sta govorila do večera. Nato sta se razšla kot — brata . . .

IV.

Tistega dne, ko so neznanci spustili nesrečne ujetnike na svobodo, sta sedela gospa Avrelija in baron Weißenfels v modri sobi tik grajskega stolpa. Gospa je bila rahlo otožna.

»Šesti dan ga že ni . . .«

Bog je rekel: »Šest dni delaj, sedmi dan počivaj,« lepa gospa Avrelija, in gospod soprog je teh šest dni delal, če le ni zamudil ugodne prilike in sedmi dan — jutri bo počival, počival v vašem domu . . . ne verjamete?«

»Ne razumem vas, zagonetni vitez.«

»Pa me boste. Glejte: šest dni je živel v samoti in mirno je vse premislil. Stavim kaj, da je v marsičem razmišljal. Samota je strog učitelj. Razmišljal je o prošlem, o zdanjem, o bodočem in morda, morda pravim, se je tudi sklenil poboljšati. Odslej ne bo več tako enostransko prisegel na svojo kasto, ampak bo, recimo, bolj človeški, in tudi tu je že dosti. Poleg tega je imel za tovariša svojega slugo.«

»Pravzaprav je vaše delo bilo nasilno . . .« je menila gospa.

»Nasilno? Tudi morda, toda bilo je vam v korist! Česa pa sploh ni zmožen tak ‚zagonetni vitez' kot me nazivljate, draga prijateljica?« se je baron rahlo nasmehnil.

»Da, vsega je zmožen. Zmožen je celo prevzeti ženo možu, in mater otrokom . . .« se je zahihitala toplo slastno in pokazala samotnega viteškega potomca, žugaje z belo roko, a vendar je pristavila: »A vendar so bili ti dnevi preopojni, da bi jih kdaj pozabila, ti tajnoviti Don Juan!«

»Opojni so bili, da, draga, toda obenem tudi poučni. Izborno dokazilo za minljivost vsega pozemskega. In upam, da se bova mirno razstala in bom spet vrnil ženo možu in mater otrokom...«

»A srce, srce pa ostane . . .«

»Srce? Srce pa ostane v — spominski knjigi. Zapiševa si na pergamentne liste v spomin.«

Zvečerilo se je in spet je zaplulo zvonenje preko pokrajine.

In vse je bilo kot pesem, ki jo je priklical sen davnine: ta dvojica, ta grad, ti parki, potemevajoče gore na obzorju, utripanje zemlje, pesem škržatov in murnov, veslanje samotnih ptic pod nebesnim svodom . . .

In šla sta roko v roki po sobanah, po hodnikih, po stopnišču, na dvorišče in sta obstala na pragu. Ko sta se poslovila v poljubu in objemu, je odbila deveta ura . . .

★ ★ ★

Ko je ravnatelj Vedom svoji ženi dopripovedoval povest svojega tedna, je pristavil:

»Glej, draga, kakor mi najlože nikoli ne bo izvestno, kdo me je vjel in zakaj, vendar sem skoro že zadovoljen s tem neprostovoljnim samevanjem. Marsikaj sem povdaril in pregnetel in marsikaj doznal in spoznal. Človek se še vedno uči in spoznava in vidi, da so tudi oni ljudje, — vzemimo Šteraki so navidez pod njimi — duševno močni in polni in vredni, da ž njimi občujemo. Zvedel pa sem tudi podrobnosti o baronu Weißenfelsu, ki je, ká-li, sila bister človek. Vsaj, kar mi je o njem povedal Šter, mi da mnogo misliti in sklenil sem, da se z njim zbližam. To ti je moder človek, moder . . .«

Gospa Avrelija je molčala. Potem je ponovila kot sama zase: »Da, moder . . .«, tiho pa je pletla — z lahnim usmevom na licih svojo misel dalje: »Da, moder. Toda, kako vse še bolj moder bi se ti zdel baron, če bi zvedel, da te je on vrgel v ječo in da je on za tvoje odsotnosti ljubimkal s tvojo — ženo!!«

»Zanimiv pripetljaj pač,« je povdaril ravnatelj in si zadovoljen, da je spet v svojem udobnem stanovanju, prižgal cigareto. Ženi pa je segel v roko in pristavil: »Toda zdaj, zdaj, ko sva bila šest dni ločena, bova šest dni samo živela drug za drugega, ali ne . . .?«

Konec.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Nosite samo BERSON

gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje trajne.

(a.)

Inserirajte v „Slovenskem Narodu"!

STEZNIKE
(moderce)
po životni meri priporoča
Ana Hutter
Dunajska cesta 6-II
v hiši lekarne Piccoli.

Pisalni stroji, potrebščine
mehanična delavnica
(popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6-

Svežezračno 4602
kurjenje
ventilacija mnogo tisočkrat preizkušeno in izvršeno za tvorniške prostore, lope, vile, šole, kine, sušilnice itd.
Spaja prednosti centralne in posamične kurjave. Cenó glede na napravo in obrat. Posebni prospekti in proračuni brezplačno. **Luftheizungsbaugesellschaft G. m. b. H., Wien XVII/I.**

✝

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je nenadoma zapustila naša nadvse ljubljena mamica, soproga in sestra

Draga Svetina roj. Orožen

Nepozabno Dragico prepeljemo iz Zagreba v Kamnik, kjer jo položimo v ponedeljek dopoldne v rodbinsko grobnico na Žalah.

Zagreb-Kamnik, 25. julija 1924.

Višji revid. železn. ravnatelj **Lovro Svetina,** soprog. — **Miran in Bojan,** sinčka. — Rodbine: **dr. Milan Orožen, dr. Ljudevit Grobelnik, ing. Fran Honzak, Mr. ph. Bogo Orožen.**

4814

Trgovačko dion. društvo u Bačkoj
sa prvoklasnim referencama, **traži komisionalno stovarište**
iz prve ruke, u ma kojoj struki. Atresa kod „SCHMOLKA", oglasnog zavoda, Novi Sad, Futoški put 2. 4771

Klavirska delavnica R. WARBINEK Ljubljana
Miklošičeva ulica 5.
Popravljam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno

! Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga **kemično snaženje** in vsakovrstno **barvanje oblek.**
ANTON BOG 1592
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

DAMA se najhitreje moderno in okusno počeše z uporabo

lasnega obročka
13555
Vedno velika izbira vpletk (kit). Priporočam se za vsa lasna dela, kakor tudi za barvanje sivih las z „L' Oreal Hené", tudi v modnih barvah,
M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32

Z malim stroškom Vam napravi

najboljšo hrano!
63 T/1

Dalmatinski I^a Portland cement
svetovne znamke
„Salona" (Tour)
nudi po najnižji dnevni ceni
tvornica „SPLIT"
d. d. za cement Portland iz
skladišča v Ljubljani
Aleksandrova cesta 12.

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanje pa Din 5·—

Prodam

Lepi pujski,
šest tednov stari, naprodaj. — Cesta v Mestni log 31, Ljubljana. 4803

Osebni avto,
štirisedežen, v najboljšem stanju, se ceno proda. — Jos. Puh, Gradaška ulica št. 22. 4802

Naprodaj:
telefonski zvon, otroški voziček, postelja, miza, zofa, fotelji, dva površnika itd. — Ogleda se: Stara pot 1. I. nadstropje, 3. vrata (le popoldan). 4815

Službe

Iščem kuharico!
Duhovnik-vdovec z dvoje ženske dece od 13 in 10 let, išče čestito, dobro, vestno starejšo kuharico in hišno — za vse ženske hišne posle in katera misli dalj časa ostati. Plača po pogodbi. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe na: Emilijan Grbić, sveštenik, Ruma, Srem, Lovrina ulica 157. 4772

Potnika
za Slovenijo — izučenega galanterista — sprejme takoj tvrdka Henrik Kenda, Ljubljana. Ozira se le na osebne ponudbe. 4769

Lesna trgovska družba v Ljubljani — išče resno

gospodično
s prakso, ki je vešča samostojne slovenske, italijanske in nemške korespondence in po možnosti tudi knjigovodstva. — Ponudbe na upravo »Sl. Naroda« pod »Resna/4818«.

Kupim

Antikvitete
vsake vrste — se kupijo po najvišjih cenah. — Dopisi z natančnim popisom in navedbo cene naj se naslovijo na: Julius Huebmershofen-Silbernagl, Zagreb, Ilica 131 a. 4810

Stanovanja

2 meblovani sobi
se oddaste s 1. avgustom boljšemu gospodu. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 4790

Prazno sobo
(prijazno) blizu glavne pošte ali kolodvora, s posebnim vhodom in električno razsvetljavo — se takoj odda solidnemu gospodu proti predplačilu. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 4798

Lepo meblovano mesečno sobo
s posebnim vhodom, po možnosti kopalnico na razpolago, kakor tudi s celo preskrbo in dobro hrano — išče ločen samostalen trgovec in posestnik. — Cena postranska stvar. — Tozadevne ponudbe pod »I. M./4800« na upravo »Sl Naroda«.

Nepremičnine

Trgovska hiša
v lepem trgu Slovenije — takoj naprodaj. — 4807« na upravo »Slov. Naroda«.

Le »POSEST«,
Realitetna pisarna, d. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24 — Vam nudi pri nakupu najugodnejšo in najrazno-vrstnejšo izbiro vsakovrstnih vil, stanovanjskih, trgovskih in obrtnih hiš, kmetskih posestev, grašcin, žag, mlinov, stavbnih parcel itd. 3770

Enonadstropna hiša z vrtom
in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj proda. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 41/T

Dopisovanje

Dopisovanje
želi ločen samostojen trgovec in posestnik z vdovo ali ločeno ženo od 30 do 35 let staro. — Tozadevni dopisi s sliko pod »Murček/4801« na upravo »Slov. Naroda«. 4801

Lokali

Hlev
za en par konj in s prostorom za vozove in mrvo — se odda v najem na Zaloški cesti 6. 4806

Posojila

Posojilo
200.000 Din proti vknjižbi na hiše — se išče. — Ponudbe pod Posojilo/4775 na upravo »Slov. Nar.«.

Kateri gospod
(gospa) posodi mladi gospej 1000 Din. — Dopisi pod »Izgubila/4817« na upravo »Slov. Naroda«.

Suha bukova drva
prodam 1 vagon — zelo poceni. — Grčić, Tobačna ulica 5. 4812

Razno

Obleke po meri
za gospode in dame. — Janko Kvas, Ljubljana, Florjanska ulica 3. 4788

Ivan Selškar,
strokovni urar
Ljubljana, Tržaška c. 8. 4808

Prostovoljna javna dražba
se vrši dne 6. avgusta t. l. ob devetih predpoldne v Ljubljani, Zvonarska ulica št. 1. Prodajalo se bo 15 različnih motorjev (motocikljev) novih in že rabljenih, več dvokoles in motorčkov za montiranje na navadna kolesa, 16 šivalnih strojev za šivilje, krojače in čevljarje, 3 pisalni stroji, več otroških vozičkov, 4 avtomobili, 2 stružnice za železo, pripravne za male mehanike, 2 električna motorja itd. 4783

Nove nakupne in prodajne možnosti
Vam nudi 2440
mednarodni dunavski semenj v Bratislavi
od 23. avgusta do 2. septembra 1924.

Vse vrste reklamnih napisov za ljubljanski velesejem
bodisi na zunanji ograji ali v notranjih prostorih dobavlja še vedno kakor do sedaj tvrdka 32 T
PRISTOU & BRICELJ
Aleksandrova c. 1 — **Ljubljana** — Šelenbugova ul. 6
sirokovno izučena specijalista za črkoslikarstvo v vseh panogah te stroke.
SPECIJALITETA: steklene napisne firme, slikanje državnih in drugih grbov po predpisih. — Izvršitev od najenostavnejšega do najpreciznejšega modernega sloga. — Naročila za Ljubljanski velesejem prosimo pravočasno, da nam bo mogoče jih pravočasno dobaviti.
Telefon 908. **Ustanovljeno 1903.**

Kazino Bled
Cercle des Etrangers
Vse atrakcije kot na **francoski rivijeri.**
Vsak dan **ob 3. popoldne in 9. zvečer.**
Igralnice — Kavarne — Tabarin Jazz-Band
4761

Tonček,
toliko Ti rečem, kupuj pri
A. Šinkovec nasl. 3952
H. SOSS, Ljubljana, Mestni trg 19.
zase, za ženo in deco, pa boš solidno postrežen.

Razpis prodaje.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani proda parcelo štev. 243/1 kat. obč. Sv. Petra predmestje I. del. Ta parcela leži tik ob južni železnici na Friškovcu (med posestvom spediterja Ranzingerja in Martinovo cesto. Radi svoje obsežnosti 8787 m² je pripravna za zidanje tvornice ali obsežnih skladišč, možno je izpeljati industrijski tir od južne železnice. Opozarja se, da je svet peščen in se lahko dobi iz tal ves pesek za zidanje poslopij.

Ker je parcela deljena na 7 stavbenih parcel v izmeri 769 m² —1277 m², se prodajajo tudi posamezne parcele; ako je ponudnik za celotno parcelo boljši kot ponudniki za posamezne parcele, se proda temu. Ponudbe, katerim je priložiti 10 % vadij v gotovini odnosno v vrednostnih papirjih je vložiti do 21. avgusta do 12. ure pri podpisanem odboru.

Kupec se mora zavezati, da ostane 4 tedne, ko konča rok za vlaganje ofertov, v besedi. Vso kupnino je plačati takoj po prejemu obvestila, da je ponudba sprejeta.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma
(univerza) v Ljubljani, dne 22. julija 1924.

4763 **Dr. A. Serko.**

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.